

Aluehallintovirasto
Regionförvaltningsverket

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON
STRATEGINEN TULOSSOPIMUS 2010-2011
VÄLIRAPORTTI 9.12.2010

SISÄLLYSLUETTELO

sivu

Ylijohtajan katsaus	2
1. Toimintaympäristön muutoksen heijastusvaikutuksista	4
1.1 LSSAVIn laaja toiminta-alue erityispiirteinen	4
1.2 Rakennusvuoden 2010 haasteet toiminnan kehittämiseksi vuodelle 2011	5
1.3 Talouden kestävyysvajeen vaikutukset LSSAVIn toiminta-alueella	5
1.3.1 Vaikutukset alueen elinkeinoelämään	5
1.3.2 Vaikutukset alueen työllisyyteen	6
1.3.3 Vaikutukset kuntatalouteen	7
1.4 Väestön rakennemuutos ja monikulttuurisuus, muuttoliike ja kansalaisaktiivisuus haastavat nykyiset palvelurakenteemme ja palveluasenteemme	11
1.4.1 Väestön rakenne	11
1.4.2 Yhteiskunnan nopea rakennemuutos ja monikulttuurisuuden lisääntyminen	12
1.4.3 Haasteet palvelurakenteelle ja palvelun laadulle	14
1.4.4 Sähköisen maailman asiakaslähtöisyyden haasteet	15
1.5 Toimintaympäristön muutosten vaikutukset alueen turvallisuuteen	15
1.5.1 Valmiussuunnittelun ja varautumisen yhteensovittamisen merkitys korostuu	15
1.5.2 Poliisin toimintaympäristöön liittyvät näkökohdat	17
1.6 Toimintaympäristön muutokset korostavat tarvetta kestäväen kehityksen edistämiseen	18
1.7 Toimintaympäristön muutosten vaikutukset LSSAVIn toimintaan vuonna 2011	18
1.7.1 Aluehallintoviraston tehtävä hyvinvoinnin edistämässä	18
1.7.2 Tuottavien ympäristöjen synnyttämisen hyvinvoinnin edellytys	19
1.7.3 Avainasemassa osaavan työvoiman saatavuus	19
1.7.4 Tietojohtaminen avainasemassa aluehallintovirastojen tehtävien menestyksekkäässä hoidossa	20
1.7.5 Poikkihallinnollisuus tuottavuuden todellisen kehittymisen elinehto	21
1.7.6 Lakisääteinen yhteistoiminta käytännön aktiivisen sidosryhmäyhteistyön näkökulmasta	21
1.7.6.1 Maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmien sekä ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen strategisten tulossopimusten laatimisen yhteensovittaminen	21
1.7.6.2 Maakuntien näkemykset LSSAVIn strategisen tulossopimuksen tarkisteeseen	23
1.7.6.3 Yhteistyömuodoista elinkeino- liike ja ympäristökeskuksien kanssa	25
2. Strateginen tuloksellisuus	26
2.1 Vaikuttavuus	26
2.2 Keskeiset toimintalinjat ja tulostavoitteet	27
3. Toiminnallinen tuloksellisuus	42
3.1 Toiminnallinen tehokkuus	42
3.2 Tuotokset ja laadunhallinta	42
3.2.1 Palvelukyky ja laatu	42
3.2.2 Suoritteet ja julkishyödykkeet	45
3.3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	46
3.4 Yhteistyökysymykset	46
3.5 Muu toiminnallinen tuloksellisuus	47
3.6 Taloudelliset resurssit hallinnonaloittain	48
3.6.1 LSSAVI kustannusvahdista kehittämisen veturiksi	48
4. Johtopäätökset	48
4.1 Toimintaympäristön aktiivinen havainnointi oman toiminnan suunnitelmallisuuden tukena	48
4.2 Aluehallintovirastojen toiminnan ohjausjärjestelmä ja onnistunut muutosjohtaminen fokuksessa vuonna 2011	49
4.3 Strategisten tulostavoitteiden toteutumisen haasteista	50
4.4 Strategisten tulostavoitteiden toteutumisen haasteista vastuualueittain	51
5. Sopimuksen voimassaolo ja seuranta	59
Liitteet	

Ylijohtaja Jorma Pitkämäen katsaus

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ensimmäistä toimintavuotta on leimannut pääasiallisesti kaksi asiaa: uuden aluehallintoviraston haasteellinen synnyttäminen ja sen ohjausjärjestelmän luonti sekä samanaikainen taloudellisten resurssien alimitoitus. Vuoden 2010 taloudellisten resurssien riittämättömyys suhteessa strategisessa tulossopimuksessa asetettuihin tavoitteisiin todettiin ja kirjattiin pöytäkirjaan jo strategisen tulossopimusneuvottelun yhteydessä helmikuussa 2010. Sama asia on todettu useaan otteeseen kuluvan vuoden aikana. Lisäksi aluehallintovirastojen resurssiselvitys on selkeästi osoittanut resurssivajeen kohdistuvan juuri Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon.

On kuitenkin todettava, että huolimatta taloudellisten resurssien niukkuudesta tullaan tulostavoitteet vuonna 2010 kohtuullisen hyvin koko viraston näkö-kulmasta saavuttamaan. Resurssitilanne on kuitenkin johtanut siihen, ettei kaikkia lakisääteisiä tehtäviä ole pystytty tekemään ja henkilöstön kuormitus on ollut erittäin suuri.

Vuoden 2011 osalta tilanne on erittäin huolestuttava. Valtiovarainministeriön ylijohtajakokouksessa 11.11.2010 esittämässä vuoden 2011 aluehallintoviraston budjettiluonnoksessa mainitut määrärahat ovat alimitoitettut ja tuottavuutta koskevat tavoitteet ylimitoitettut. Länsi- ja sisä-suomen aluehallintoviraston osalta leikkausten vaikutukset ovat erittäin suuret: palkkaleikkuri (kerroin 0,9215 eli lähes 10 % kokonaispalkkamenoista) yhdessä tuottavuusvähennyksen kanssa (perusraken-nerahan vaikutukset huomioiden) johtaa palkoissa runsaan 800 000 € vajeeseen. Lisäksi on huomioitava, että valtiovarainministeriön esityksessä ei ole muihin menoihin budjetoitu muuta kuin Palke-maksun ja työterveyshuollon kustannukset. Toiminnasta aiheutuviin välttämättömiin muihin menoihin ei ole budjetoitu mitään. Valtiovarainministeriön esityksessä muihin menoihin osoitetun määrärahan osalta vaje onkin noin 960.000 euroa.

Edellä esitetyn perusteella Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston budjettiluonnoksella on 1.787.152 euron rahoitusvaje. Jotta näin syntyvä rahoitus-vaje voitaisiin kattaa toimintaa sopeuttamalla, tarkoittaisi se koko henkilöstön lomauttamista 2½ kuukaudeksi tai merkittävän määrän irtisanomista nykyhenkilöstöä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan on viraston toiminnalliset resurssit vuodelle 2011 mitoitettava ensimmäisen vuoden todelliseen toteutumatasoon ja kustannusrakenteeseen perustuen sekä otettava lisäksi huomioon mahdollinen kustannusten nousu. Mikäli aluehallintoviraston resurssien mitoitusta aiotaan valtiovarainministeriön esityksen mukaisesti rajusti leikata, on tämäkin asia ilmoitettava, jotta viraston johto voi heti vuoden alusta ryhtyä asianmukaisiin toimiin säästöjen aikaansaamiseksi.

Lopuksi on kuitenkin syytä todeta, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston tulos VMBarossa oli erittäin hyvä. Kun lisäksi huomioidaan toiminnan käynnistämisen lähtökohdat ja se, että työtä tehdään niukkenevien taloudellisten resurssien aikana ja muutospaineiden alla, voidaan todeta, että vuodesta 2010 selviytytty hyvin.

Tähän väliraporttiin sisältyy tulossopimustarkisteosan lisäksi päivitetty toimintaympäristön analyysi sekä johtopäätösosio. Toimintaympäristön analyysistä on johdettavissa näkemyksiä 4- vuotisen strategisen tulossopimuksen valmisteluun.

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON STRATEGISEN TULOSSOPIMUKSEN 2010–2011 TARKISTUS

Strateginen tulossopimus laaditaan jokaiselle aluehallintovirastolle hallituskaudeksi ja sitä tarkennetaan vuosittain. Strategisen tulossopimuksen sisältö johdetaan strategia-asiakirjasta. Siinä määritellään kullekin aluehallintovirastolle painopisteet, keskeiset toimintalinjat, yhteistyökysymykset ja määrärahakehys. Aluehallintoviraston strateginen tulossopimus ei koske työsuojelua eikä poliisia. Strategisen tulossopimuksen lisäksi ohjaava ministeriö tai keskusvirasto voi halutessaan tehdä aluehallintoviraston kanssa toiminnallisen tulossopimuksen, jossa viraston kanssa sovitaan sektorikohtaisista yksityiskohtaisemmista painopisteistä, linjauksista ja tulostavoitteista sekä sektorikohtaisten määrärahojen kohdentamisesta.

Toiminnallisen tulossopimuksen aluehallintovirastojen kanssa tekevät sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainministeriö, Kilpailuvirasto ja Elintarviketurvallisuusvirasto. Valvira ei tee toiminnallista tulossopimusta vaan sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriöt, jotka eivät tee toiminnallista tulossopimusta, asettavat tässä asiakirjassa myös toiminnallisia tavoitteita.

Kuva 1. LSSAVin strateginen suunnittelu kokonaisvaltaisessa tarkastelukehikossa.

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEN HEIJASTUSVAIKUTUKSISTA

1.1 LSSAVIn laaja toiminta-alue erityispiirteinen

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialue on sekä väestömäärältään että pinta-alaltaan Suomen toiseksi suurin. Alueen 1,2 miljoonaa asukasta eli runsas viidennes Suomen väestöstä on asettunut 91 kunnan alueelle (vireillä on parhaillaan kaksi kuntajakoa, joten kuntien määrä on loppuvuodesta todennäköisesti 89).

Aluehallintovirasto hoitaa toimialueellaan kaikki viraston toimialaan kuuluvat tehtävät lukuun ottamatta poliisitoimen toimialaan liittyviä tehtäviä, jotka hoidetaan Lounais-Suomen aluehallintovirastosta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston maantieteellinen toimialue kattaa Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Pirkanmaan toisistaan selkeästi niin elinkeinorakenteeltaan kuin myös kulttuurisesti poikkeavat, omaleimaiset maakunnat. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen maakunnat ovat tehneet luontevaa yhteistyötä varsin kauan ns. Länsi-Suomen allianssin alueella, johon ovat kuuluneet kaikki muut paitsi Keski-Pohjanmaan maakunta. Yhteistyö myös kolmen pohjalaismaakunnan Etelä- ja Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan välillä on ollut tiiviistä. Tämän lisäksi kaikissa maakunnissa on erinomaiset yhteistyön perinteet nykyisten ELY-keskuksien kanssa. LSSAVI onkin verkottunut tiiviisti niin näiden kuin lukuisten muiden yhteistyökumppaneiden kanssa, joista tärkeimpiä ovat kunnat.

Valtakunnallisten tehtävien myötä virasto toimii lisäksi Varsinais-Suomen ja Uudenmaan liiton (Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan liitot yhdistyvät vuoden 2011 alusta) alueilla. Päätoimipaikan Vaasan lisäksi täyden palvelun aluehallintovirastot ovat Jyväskylässä ja Tampereella. Tämän lisäksi toimipisteitä on Seinäjoella, Kokkolassa ja Närpiössä. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa ruotsinkielisen opetustoimen tehtävät koko maassa, ja toimipaikat pääpaikan Vaasan lisäksi ovat Turussa ja Helsingissä. Vaasaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon suunnitteilla oleva valtion kielipalvelukeskus laajentaa toteutuessaan maantieteellistä toimialuetta entisestään.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toiminta on kaksikielistä. Toiminta-alueen kunnista kolme on yksikielisiä ruotsinkielisiä kuntia. Kaksikielisistä kunnista yhdeksässä on enemmistön kielenä ruotsi. Ruotsinkielisen opetustoimen palvelutoiminnan yksikön osalta toimintaa on kaikissa Suomen ruotsinkielisissä tai kaksikielisissä kunnissa.

Leimaa-antavaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueelle on valtakunnallisesti suhteellisen suuri maahanmuuttajien osuus. Esimerkiksi Pohjanmaa on yksi maan kansainvälisimmistä maakunnista. Vain Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla on ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä suurempi kuin Pohjanmaalla. Etelä-Pohjanmaalla on puolestaan suhteellisesti vähiten maahanmuuttajia valtakunnallisesti verraten. Pirkanmaa, Keski-Suomi ja Keski-Pohjanmaa sijoittuvat tässä vertailussa valtakunnan keskitasolle. Monikulttuurisuuden huomiointi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toiminnassa korostuu lähitulevaisuudessa.

1.2 Rakennusvuoden 2010 haasteet toiminnan kehittämiseksi vuodelle 2011

Aluehallintoviraston ensimmäistä toimintavuotta 2010 voidaan kuvata resursseiltaan haasteelliseksi ja tavoitteeltaan kunnianhimoiseksi organisaation rakennusvuodeksi. Vuotta 2011 voidaan kuvata toiminnan fokuksinnin ja kehittämisen vuodeksi. Kun nykytilanteen mukaiset rakenteet on pystytetty on aika siirtää katsetta enenevässä määrin myös tuottavien, innovatiivisten toimintamallien kehittämiseen ja käyttöönottoon niin hallinnon kuin vastuualueiden toimintojen osalta. Edellä kuvatun toiminnallisen muutoksen aikaansaaminen edellyttää johtamisen kehittämistä viraston eri tasoilla, koko viraston yhteisen arvopohjan määrittelyä ja yhteisten näkemysten ja arvojen synnyttämisen kautta henkilöstön sitoutumista uudenlaiseen toiminnalliseen kulttuuriin.

Valtion varsin siilomaisen ohjausjärjestelmän ja tuottavuusohjelman puristuksessa on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyrkinyt toiminnan laadun ja tuottavuuden määrätietoiseen ja aloitteelliseen innovoivaan kehittämiseen. Perustan eli taloudellisten oikeudenmukaisten resurssien varmistaminen on nyt ensiarvoisen tärkeää, jotta tavoite, tuottavampi ja tehokkaampi valtionhallinto tulevan nelivuotiskauden päättyessä, voidaan saavuttaa.

Laaja toiminta-alue on edellyttänyt uudenlaiseen toimintakulttuurin siirtymistä. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ohjausjärjestelmän luominen sekä yhteisen tavoitetilan ja toiminnan arvoperustan rakentamisen käynnistäminen ovat olleet korkealle priorisoituja toimenpiteitä. LSSAVIn koko toiminta on organisoitu asiakokonaisuuksittain, jolloin vastuu- ja työskentelyalueet ovat hyvinkin laajat. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa on käynnistetty toimenkuvien laajentamistyö niin vastuualueiden sisällä kuin horisontaalisesti vastuualueiden yli ulottuen. Poikkihallinnollisuuden huomioiva sähköisten ratkaisujen kehittäminen, uudenlaisten työmuotojen aktiivinen käyttöönotto ja avoin viestintä ovat uudenlaiseen toimintakulttuuriin siirtymisen edellytyksiä

Sisäisesti haasteelliseksi on osoittautunut kolmen toimintakulttuurin eli entisen lääninhallituksen, työsuojelun ja ympäristöluvut vastuualueiden kulttuurien yhdistäminen toiminnallisesti yhdeksi virastoksi. Työsuojelun vastuualueella on lisähaasteena kolmen työsuojelupiirin toimintakulttuurien yhteensovittaminen. Myös entisen lääninhallituksen sisällä toimintatavat ovat eri osastojen välillä olleet varsin kirjavat ja toimintakulttuurien yhtenäistäminen vaatii aikaa. Tuottavuuden näkökulmasta aivan välttämätöntä on päällekkäisten toimintojen purkaminen.

Ympäristölupavastuualue on aloittanut toimintansa täysin uutena virastona, mikä luonnollisesti leimaa koko suunnittelukauden toimintaa. Ympäristölupavastuualueelle tulivat uutena asiana lupakäsittelyssä huomioon otettavaksi vuoden 2009 lopussa hyväksytyt vesienhoitosuunnitelmat. Suunnittelukaudelle ajoittuu kokonaisuudistuksen läpikäyneen vesilain ensi soveltaminen vesitaloushankkeiden lupakäsittelyssä.

1.3 Talouden kestävyysvajeen vaikutukset LSSAVIn toiminta-alueella

1.3.1 Vaikutukset alueen elinkeinoelämään

Kansainvälinen talous on alkanut toipua, mutta elpymisen vaikutukset tuntuvat Suomessa kohtalaisen hitaasti. Maailmantaloudessa epävarmuus jatkuu, sillä USA:n ja Japanin talousluvut ovat kevään jälkeen olleet jälleen heikompia. Euroopassa, eikä vähiten Suomessa, on nousu käynnistynyt hitaammin. Suurimman EU-maan Saksan toipumisen myötä on el-

pyminen kesän ja edelleen syksyn aikana kuitenkin vahvistunut, mikä on näkynyt viennin ja teollisuustuotannon vahvistumisessa. LSSAVIn toimialueen vientivetoisissa maakunnissa, Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla myönteinen kehitys näkyy selkeimmin.

Kansantalouden kasvu jatkuu ennusteiden mukaan suhteellisen hitaasti vuonna 2011. Elvyttävällä talouspolitiikalla ja hyvällä työllisyyspolitiikalla on torjuttu massatyöttömyyden synty Suomeen (työministeri Anni Sinnemäki, talousarvioesityksen lähetekeskustelu, 16.9.2010). Työllisyysaste on kuitenkin edelleen huolestuttavasti alle 70% ja tavoitteen eli 75 % työllisyysasteen saavuttamiseksi on ponnisteltava voimallisesti. Julkinen talous heikkenee edelleen voimakkaasti. Julkinen talous – valtio, kunnat ja sosiaalirahastot yhteensä – kääntyi reilusti alijäämäiseksi viime vuonna, ja alijäämän ennustetaan syvenevän.

Valtiovarainministeriön (VM) ennusteen mukaan julkisyhteisöjen rahoitusjäämä (tulotmenot) on vuonna 2010 -3,2 % BKT:sta eli noin -5,6 miljardia euroa. Julkisen talouden alijäämän BKT-osuus ylittää tänä vuonna 3 prosentin rajan ensimmäisen kerran Suomen EMU-jäsenyyden aikana. Jotta julkinen talous olisi pitkällä ajalla kestävällä pohjalla, julkisyhteisöjen rahoitusjäämän pitäisi olla noin 4 % BKT:sta ylijäämäinen. Kestävyysvaje on siis melkoinen. Merkittävä osa kestävyysvajeesta korjautuu automaattisesti kasvun myötä. Ongelmana on kuitenkin, että taantuma on heikentänyt pysyvästi julkisen talouden pitkän aikavälin suorituskykyä.

Julkisten menojen suhde BKT:hen nousee Suomessa takaisin yli kymmenen vuoden takaiselle tasolle eli noin 56 prosenttiin.

Maailmantalouden taantumasta johtuen vaikeuksiin ajautuivat erityisesti suuret vientiyrietykset sekä alihankintaketjuissa toimivat pk-yritykset. Esimerkiksi Pirkanmaan ja Pohjanmaan aluetalous on vahvasti riippuvainen viennistä ja niihin maailmantalouden kriisi kohdistui hieman viiveellä, mutta varsin voimallisesti. Kansainvälisen kaupan asteittainen vilkastuminen myös näkyy jo ensimmäisenä juuri näiden vientivetoisten maakuntien talouden kohentumisena ja välillisesti työllisyystilanteen paranemisena. Niin ikään metsäsektorin rakennemuutos jatkuu edelleen, kun tuotannon ylikapasiteettia karsitaan. Talouskriisi hidasti myös metalli- ja rakennusteollisuuden lähitulevaisuuden suunnitelmia. Huomattavaa on myös se, että yritystukien kysyntä on vielä vähäistä eikä investointiarkuudesta vielä ole päästy, vaikka aloitteellisuutta jo onkin ilmassa. Investointiarkuuden arvellaan todennäköisemmin johtuvan siitä, että taloudellisesti raskaan periodin jälkeen pk-yritykset ovat odottavalla kannalla ja varsin varovaisia uusinvestointien suhteen. Alueen elintarviketeollisuus ei ole kohdannut merkittävää laskua, mutta taantuma ja kulutusrakenteen muutokset ovat heikentäneet alan kannattavuutta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella ainoastaan Pirkanmaalla on julkisten tutkimus- ja tuotekehityspanosten määrä erinomaisella tasolla. TEKES-rahoitusta suuntautui vuonna 2009 Uudenmaan jälkeen selvästi eniten Pirkanmaalle maakunnittaisessa vertailussa. Kaikissa toimialueen maakunnissa nähdään erittäin tärkeänä niin julkisten kuin yksityistenkin tutkimus- ja tuotekehityspanoksien kasvattaminen.

1.3.2 Vaikutukset alueen työllisyyteen

Kokonaistyöllisyyden parantuessa haasteet työttömyyden rakenteessa ja kohtaannon varmistamisessa ovat vaativia ja osaavan työvoiman merkitys korostuu entisestään.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen 21.9.2010 mukaan työttömiä oli elokuussa 197 000, mikä oli noin 6 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli 7,3 prosenttia eli 0,3 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin. Työllisiä oli 21 000 enemmän kuin edellisen vuoden elokuussa.

Työvoimatutkimuksen mukaan elokuun työttömyysaste Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueelle oli 6,9 %. Työttömyys on vähentynyt edellisvuoden vastaavan ajan kohtaan verrattuna 1,7 %. Työttömyysaste on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella aluehallintovirastojen toiminta-alueista toiseksi alhaisin Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen jälkeen. Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta ainoastaan Varsinais-Suomessa (5 %) ja Uudellamaalla (1 %). Työttömien työnhakijoiden määrä väheni eniten Etelä-Pohjanmaalla (-16 %), Pohjois-Karjalassa (-12 %) ja Pohjanmaalla (-12 %). Lomautettujen alentunut määrä on näkynyt myös LSSAVIn alueella. Koko maassa elokuun lopussa työ- ja elinkeinotoimistoihin ilmoittautuneita henkilökohtaisesti lomautettuja oli 14 000, mikä oli 14 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Keski-Pohjanmaalla monipuolinen elinkeinorakenne on suojannut aluetta pahimmilta taantumman vaikutuksilta

Työttömyyden kasvu kokonaisuudessaan on siis pysähtynyt, mutta kohdistuu edelleen esimerkiksi nuoriin, mutta myös entistä huolestuttavammin myös parhaassa työiässä olevaan väestöön. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston koko toiminta-alueella pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut. Myös sekä korkeakoulutettujen että ulkomaalaistaustaisten työttömien määrä on edelleen huolestuttavalla tasolla. Erityisen hälyttävää on kaikkia ikäryhmiä koskettava työhaluttomuuden lisääntyminen sekä 30–50 –vuotiaiden osuuden kasvu pitkäaikaistyöttömien määrästä. Erityisesti Vuonna 2011 painopiste on siirtymässä pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon, joskin samanaikaisesti nuorisotyöttömyys vaatii edelleen erityisiä toimenpiteitä.

Vaikkakin aktiivisen työllisyyspolitiikan keinoin on pystytty kääntämään nuorisotyöttömyys laskuun on vahvoja toimia nuorison osallisuuden ja työllisyyden kasvattamiseksi jatkettava. Nuorisotyöttömyys ja syrjäytymisen ehkäisy vaativat edelleen toimenpiteitä, joilla voidaan välttää tai oikaista taantumien aiheuttamat syrjäyttävät vaikutukset. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto korostaakin ennaltaehkäisevän työn, nuorten osallisuuden lisäämisen ja sosiaalisuuden vahvistamisen merkitystä. **Erityisen huolestuttavaa on havainto syrjäytymisen siirtymisestä sukupolvelta toiselle. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toimii aktiivisesti nuorten osallisuuden lisäämiseksi. Valtakunnallisen nuorisopolitiikan rinnalle ollaan synnyttämässä alueellista lapsi- ja nuorisopolitiikan keskustelufoorumia, jonka ytimessä on vanhemmuuden merkityksellisyyden korostaminen sekä laaja- alaisen sidosryhmäyhteistyön avulla hyvien käytäntöjen etsiminen ja levittäminen.**

Avoimien työpaikkojen määrä on selkeästi nousussa. Avoimet työpaikat ovat lisääntyneet kaikissa muissa ammattiryhmissä paitsi palvelutyössä. Eniten avoimet työpaikat olivat lisääntyneet teollisessa, kaupallisessa työssä, korkeimmin koulutettujen ammattiryhmässä sekä terveydenhuolto- ja sosiaalialalla. Työperäisen maahanmuuton ennakoitaan kompensoivan esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työvoimapulaa lähivuosina.

Orastavan nousun myötä kohtaanto-ongelma on ajankohtaistumassa ja koskettaa jo tiettyjä toimialoja ja alueita selkeästi. Elinkeinoelämälähtöinen osaamistarpeiden ennakointi, riittävän joustava koulutuspolitiikka ja työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen kohdis-

tetut toimet ovat avainasemassa kohtaannon varmistamisessa. Nämäkään toimet eivät yksin tule riittämään vaan lähivuosina on selkeä tarve työperäisen maahanmuuton hallittuun edistämiseen. Työmarkkinoiden monikulttuurisuus tulee väistämättä lisääntymään. Työvoimapolitiikan kannalta tärkeintä on uusien työpaikkojen luominen. Onkin kannettava huolta siitä, että työllisyyspolitiikka vastaa talouden rakennemuutosten haasteisiin.

Tällä hetkellä esiintyy jo yhtäaikaaisesti sekä työvoimapulaa että työttömyyttä, ja tarve kohtaannon, työvoiman kysynnän ja tarjonnan oikea-aikaisen kohtaamisen, saavuttamiseen ja erityisesti elinkeinoelämälähtöiseen osaamisen varmistamiseen on kasvava. *Työmarkkinoilla on jo toimittava kahden samanaikaiseen haasteen ristitulessa; **pitkittyvän työttömyyden ehkäisyyn sekä työvoiman rakenneongelmien ja kohtaanto-ongelman yhtälön ratkaisun.***

1.3.3 Vaikutukset kuntatalouteen

Valtion tuottavuusohjelma muodostaa murto-osan siitä muutoksesta, jonka edessä yhteiskuntamme on jo seuraavan hallituksen aikana. Sekä kuntien että kuntayhtymien käytötalouden pitäminen vakaana edellyttää jatkossa tiukkaa menokuria.

*Kuntatalous näyttäisi selviävän talouskriisistä pelättyä pienemmin vaurioin, **lyhyen tähtäyksen tarkastelun näkökulmasta.*** Talouden kääntyminen kasvuun v. 2010 ja kasvun voimistuminen v. 2011 luo edellytykset myös kuntien verotulojen suotuisalle kehitykselle. Positiiviseen ennusteen perusteena ovat mm. seuraavat asiat: vuoden 2009 lopulliset tilinpäätökset olivat vuoden alun ennakkollisia tilinpäätöstietoja paremmat, kuluvan vuoden talous- ja työllisyysnäköymät olivat alkuvuonna arvioitua vahvemmat ja kunnallisveron veropohjan (palkkasumman) kehitys on ollut ennakoitua parempaa. Lisäksi yhteisöveron kasvu ennakoitua nopeampaa ja kunnat ovat saaneet hidastettua toimintamenojen nopeaa kasvua. Luonnollisesti merkitystä on ollut myös valtion vuonna 2009 tekemillä ratkaisuilla, joiden vaikutus näkyi täysimääräisenä kuntien taloudessa vuonna 2010.

Vaikka synkimmät ennusteet eivät näyttäisikään toteutuvan, ***pidemmällä tähtäyksellä tarkasteltuna tilannekuva onkin jo hieman erilainen ja sekä kuntien että kuntayhtymien käyttötalouden pitäminen vakaana edellyttää jatkossa tiukkaa menokuria.*** Kuntien verotulojen ennakoitaan kasvavan lähivuosina keskimäärin 3½ % eli selvästi taantumaa edeltänyttä poikkeuksellista aikaa hitaammin. **Kuntatalouden positiivinen kehitys vaarantuukin heti, mikäli toimintamenojen kasvu ei sopeudu tulokehityksen asettamiin rajoihin.** On myös todettava, että kohtuullisesta vuosikatekehityksestä huolimatta kuntatalouden velkaantuminen jatkui voimakkaana, Kuntatalouden vakauden turvaaminen ja tarvittavien investointien toteuttaminen ilman velan jatkuvaa kasvua edellyttää toimintamenojen kasvun pysymistä keskipitkälläkin aikavälillä erittäin maltillisena. Kun lisäksi ikääntymisen kuntatalouteen ja koko kansantalouteen kohdistamat paineet muuttuvat vuosi vuodelta suuremmiksi, *peruspalvelujen tuottavuutta parantavien uudistusten välttämättömyys korostuu entisestään* (VM: Peruspalvelubudjettitarkastelu 2011, 38a/2010).

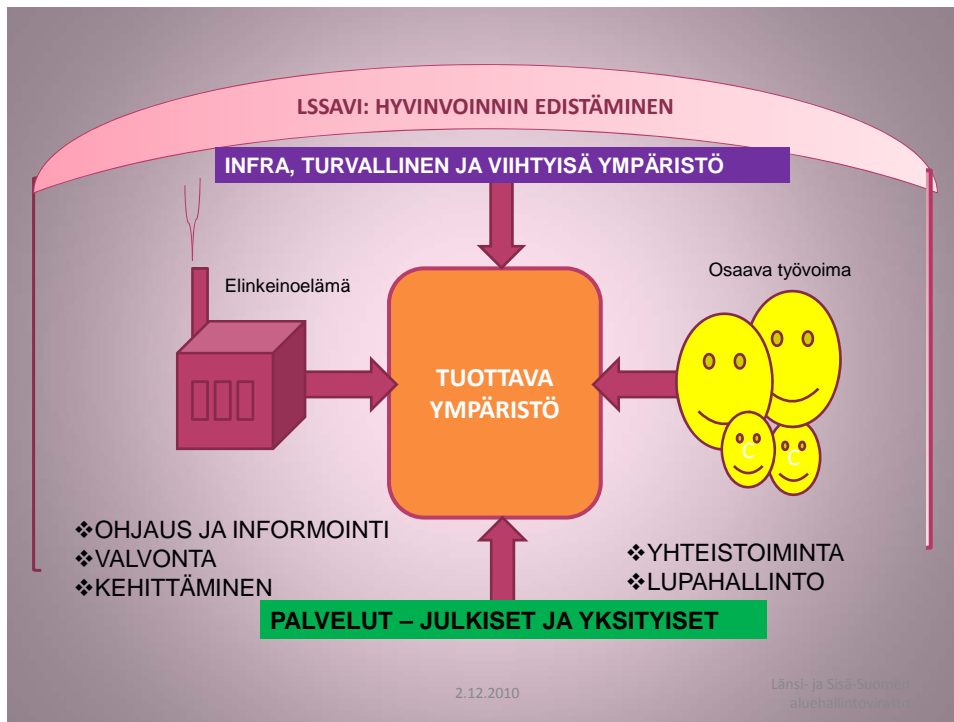
Suurin ja radikaalein muutos tulee siis tapahtumaan kuntakentässä. Niin valtakunnallisesti kuin myös Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella kunta- ja palvelurakennekysymykset ovat erittäin ajankohtaisia. Kunta- ja palvelurakennemuutosta tulee jatkaa voimallisesti asettamalla selkeä aikataulutettu maali, johon mennessä tavoitteeksi asetettu kuntarakenne Suomessa saavutetaan. Lopputuloksena on kuntien määrän huo-

mattava väheneminen (ks. esimerkiksi VM:n raportti: Finanssipolitiikan linja – kuntatalouden vakaus ja kestävyys). Suurenevat kunnat muodostuvat joko laajenevista kaupunkikeskuksista tai kaupunkikeskusten ja maaseutualueiden yhdistelmästä, ja kehityksen myötä kaupunkiseutujen olemus muuttuu olennaisesti. Kuntien tekehengityksestä joudutaan luopumaan ja valtionosuuksia karsimaan. Samanaikaisesti ikääntyvän väestön myötä kuntien verokertymä tulee laskemaan. Myös globalisaatio vaikuttaa paikoin negatiivisesti kuntatalouteen yritysten sijoittaessa enenevässä määrin toimintojaan lähelle kasvavia markkinoita. Huoltosuhde on hälyttävä ja yhä pienenevä määrä työssäkäyviä elättää yhä suurenevan määrän väestöä (vrt. kestävyysvaje). Suurenevissa kunnissa joudutaan perimmäisten kysymysten eteen ts. priorisoimaan kuntalaisille tuotetut peruspalvelut. Sosiaali- ja terveysalan sekä sivistystoimen menot kattavat liki 80 % kuntien talousarvioista. Jotta kansalaisille pystyttäisiin säilyttämään hyvinvointipalvelut keskeisimmiltä osiltaan on priorisoinnin tapahduttava hallitusti.

Yhtä kaikki tarkastelu tulee ulottaa yksityiseen sektoriin niiltä osin kuin se tuottaa julkisen hallinnon palveluja ostopalveluna. Kysymyksessä on julkisen ja yksityisen sektorin yhteinen haaste kansalaisten hyvinvointipalvelujen laadun ja saatavuuden turvaamisen osalta.

Tätä taustaa vasten on ensiarvoisen tärkeää kehittää toimiva, joustava ja ketterä hyvinvoinnin ohjaus- ja arviointijärjestelmä ja aluksi määrittää yhdessä päätöksenteon pohjaksi tulevan kehityksen kannalta olennaiset hyvinvointi-indikaattorit. Tavoitteena tulisi olla hyvinvoinnin ohjauksen ja arvioinnin työkalun kehittäminen osana valtionhallinnon innovaatiojohtamista. Tässä kokonaisuudessa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on ollut aloitteellinen ja toiminut aktiivisesti lakisääteisen perustehtävän eli kansalaisten hyvinvoinnin lisäämisen edistämiseksi.

- ✚ Aluehallintovirastojen rooli tulisikin entistä enemmän nähdä VM:n alueellisena alustana kunta- ja palvelurakenteen muutosten vaikutusten arvioijana. Aluehallintovirastojen tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin lisääntymisen edistäminen. Hyvinvoinnin ohjaus- ja arviointijärjestelmä tukee tämän perustehtävän suorittamista.

Kuva 2. Aluehallintoviraston rooli asukkaiden hyvinvoinnin lisäämisen edistämässä.

Yhteistoiminta-alueiden muodostaminen on edennyt vuoden 2011 aikana ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella on käynnistynyt useiden kuntien muodostamia yhteistoiminta-alueita.

Kuntaliitoksia on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella vireillä kaksi: Pohjanmaalla uuden Vöyrin kunnan muodostaminen on pitkällä ja Pirkanmaalla Kuhmalahti on yhdistymässä Kangasalaan. Kuntien laajentuessa on huolehdittava kuntalaisten tasa-vertaisesta palvelujen saatavuudesta. Väestö näyttää kasautuvan suurten kaupunkien ympärille ja pienet kunnat ovat väestöä luovuttavia kuntia.

Ns. sote-eheyden toteutuminen yt-alueilla on vielä vähäistä. Yt-alueille ollaan toistaiseksi kokoamassa perusterveydenhuollon palvelujen lisäksi vain osia sosiaalipalveluista. Organisoinnissa edetään asteittain, mutta monenlaisia malleja on suunnitteilla, mikä näytetään asiakkaan näkökulmasta hajanaisena ja epäselvänä. Yksittäisen kunnan tapauksessa yhdistettävä sosiaali- ja terveystoimi luo lähtökohtaisesti edellytykset kokonaisvaltaiselle sosiaali- ja terveystalouden järjestämiselle.

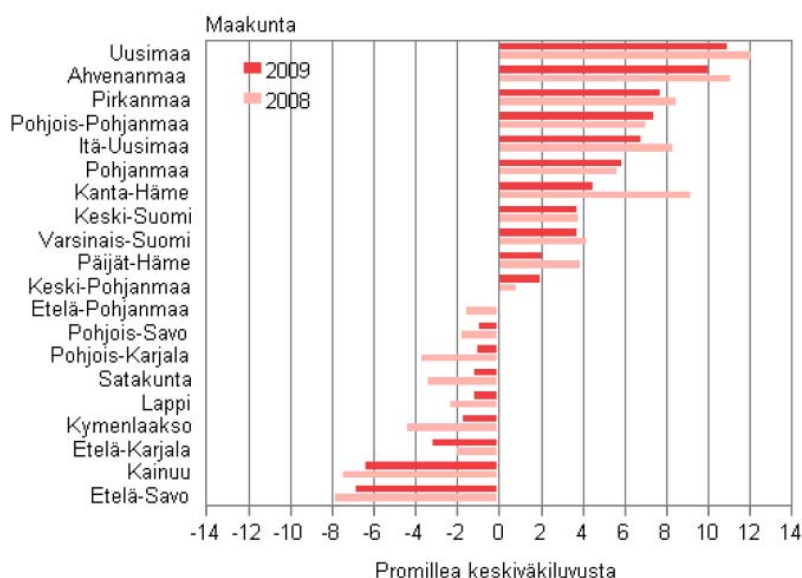
Kulloinkin taloudellinen tilanne vaikuttaa aluehallintoviraston toimintaan, erityisesti peruspalvelujen oikeudenmukaisen ja tasapuolisen saatavuuden turvaamisen varmistamisessa. Taloudellinen tilanne vaikuttaa myös välittömästi lupahallintoon, sillä orastavan nousun myötä hakemusten määrä kasvaa uusinvestointien muodossa.

1.4 Väestön rakennemuutos ja monikulttuurisuus, muuttoliike ja kansalaisaktiivisuus haastavat nykyiset palvelurakenteemme ja palveluasenteemme

1.4.1 Väestön rakenne

Väestö ikääntyy Suomessa nopeammin kuin useimmissa muissa maissa. Eliniän pidentymisen merkittävä yhteiskuntapoliittinen saavutus, etenkin kun suomalaiset ovat lisäksi terveempiä kuin koskaan aikaisemmin. Julkisen talouden kestävyydelle väestön ikärakenteen muutos on suuri haaste. Alueellisissa väestörakenteissa on jo nyt eroavuuksia ja maan sisäinen muuttoliike kasvattaa niitä entisestään.

Vuonna 2009 väkiluku kasvoi 12 maakunnassa, edellisenä vuotena 11 maakunnassa. Väkiluku väheni kahdeksassa maakunnassa. Näissä kahdeksassa maakunnassa väkiluvun lasku on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään viimeiset 15 vuotta. Suomen maakunnat ovat ajautuneet väkiluvun kehityksessä eri suuntiin, sillä kahdeksan maakuntaa on vastaavasti kasvattanut väkilukuaan yhtäjaksoisesti vähintään viimeiset 10 vuotta.

Kaavio 1: Maakuntien suhteellinen väestömuutos vuosina 2008 ja 2009 (Tilastokeskus 30.9.2010)

Tilastokeskuksen mukaan väestö on lisääntynyt vuoden 2008 lopusta 2009 loppuun Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toiminta-alueella 0,5 % asukkaiden määrän ollessa 1 195 913. Väestö on lisääntynyt kaikissa toimialueen maakunnissa paitsi Etelä-Pohjanmaalla. Voimakkainta kasvu on ollut Pirkanmaalla, jossa väestö on lisääntynyt 0,8 %:lla (484 436 as.). Vastaavasti Keski-Suomen osalta lisäys on ollut 0,4 % (272 784 as.) sekä Pohjanmaalla 0,6 % (177 038 as.). Vastaavana aikana Etelä-Pohjanmaan väestö pysynyt likimain samana ollen 193 524 asukasta. Keski-Pohjanmaan väestömäärä on noussut 0,2 % (68 131 as.).

Alueilla väestön kasvu keskittyy maakuntakeskuksiin ja niiden vaikutusalueille. Maakuntien reuna-alueilla väestö vähenee ja ikääntyy.

Vuonna 2009 Suomessa syntyi 60 430 lasta, mikä oli 900 lasta enemmän kuin edellisenä vuonna. Edellisen kerran yli 60 000 lasta syntyi vuonna 1996.

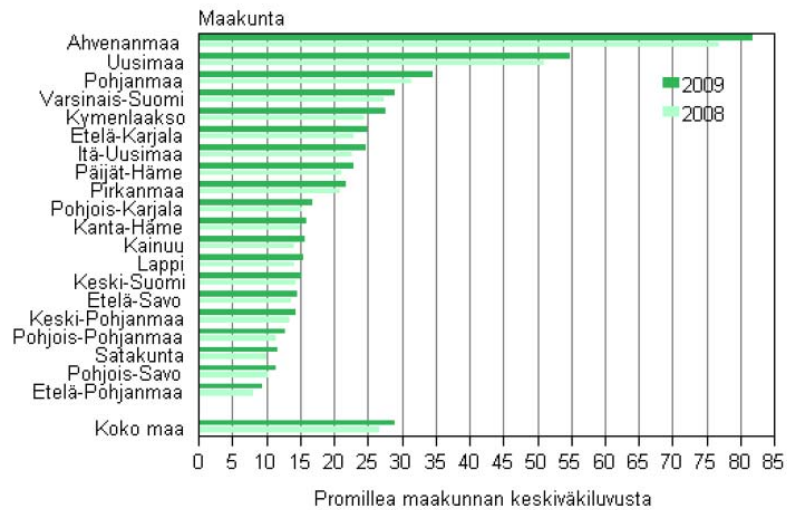
Vuonna 2009 kokonaishedelmällisyysluku oli väestön uusiutumisrajan (2,1) yläpuolella viidessä maakunnassa: Pohjois-Pohjanmaalla, 2,40, Keski-Pohjanmaalla, 2,38, Etelä-Pohjanmaalla, 2,18, Pohjanmaalla ja Kainuussa, 2,15. Alueen maakunnista Keski-Suomessa syntyvyys on lievässä kasvussa kokonaishedelmällisyysluvun ollessa 1,98, Pirkanmaalla vastaavasti alueen alhaisin, vaikka hienoisessa nousussa eli 1,83. Alhaisin syntyvyys oli Etelä-Karjalan maakunnassa, jossa kokonaishedelmällisyysluku oli 1,67.

Vanhusten määrä kasvaa alueella ja yli 75-vuotiaiden määrä kaksinkertaistuu 20 vuodessa (Tilastokeskuksen väestöennuste 2009). Väestön eliniän kasvu vaikuttaa suo-raan palvelutarpeeseen. Yksityisiä palveluja tulee kehittää julkisten rinnalla. Erityisesti kotiin annettavia palveluja tulee kehittää ja vahvistaa, omaishoitoa lisätä ja laitosten valtaisuutta vähentää. Huoltosuhde on negatiivinen jo nyt useissa kunnissa.

Opiskelijat ovat korkeakoulupaikkakunnilla merkittävä maan sisäinen muuttoryhmä.

1.4.2 Yhteiskunnan nopea rakennemuutos ja monikulttuurisuuden lisääntyminen

Ulkomaiden kansalaisten osuus on 2,9 prosenttia väestöstä. Suomessa on suhteessa vähän ulkomaiden kansalaisia. Vuoden 2008 tilastojen mukaan ulkomaiden kansalaisten osuus väestöstä oli Suomessa seitsemänneksi alhaisin nykyisistä EU27-maista. Puolet ulkomaiden kansalaisista asuu Uudellamaalla (Väestörakenne 2009, Tilastokeskus). Seuraava taulukko osoittaa LSSAVIn toimialueella selvät suuret sisäiset eroavaisuudet ulkomaiden kansalaisten osuudessa väestössä: Pohjanmaalla on valtakunnallisesti kolmanneksi eniten ja Etelä-Pohjanmaalla taasen vähiten ulkomaiden kansalaisia. Myös Keski-Pohjanmaalla, Keski-Suomessa ja Pirkanmaallakin on ulkomaiden kansalaisten suhteellinen osuus vielä vähäinen.

Kaavio 2: Ulkomaiden kansalaiset maakunnittain 2008 ja 2009 (Lähde: Väestörakenne 2009, Tilastokeskus)

Työvoiman liikkuvuus ja maahanmuutto asettavat uudenlaisia haasteita koulutuksen kehittämiseksi. Osaaminen tulee olemaan keskeisin kilpailukykyyn takaaja. Maahanmuutto tulee merkittävästi lisääntymään koko maassa ja painottuu toimialueella erityisesti kaupunkikeskusten kuten Tampereen, Vaasan ja Jyväskylän alueelle, joissa kunnat joutuvat entistä enemmän huomioimaan monikulttuurisuuden haasteet horisontaalisesti kaikissa palveluissaan ja esimerkiksi koulut ja oppilaitokset joutuvat pohtimaan kasvavia tarpeita mm. maahanmuuttajien valmistavan opetuksen järjestämisessä, oman äidinkielen opettajatarjonnassa ja maahanmuuttajien nivelvaiheen luokkien tarpeen kasvuna. Sama haaste on myös useammalla pienellä kunnalla. Kaikkien toimialueen maakuntien maakuntaohjelmassa onkin annettu voimakas jalansija juuri kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden edistämiseksi horisontaalisesti tarkastellen.

Maahanmuuton lisääntyminen aiheuttaa myös uusia tarpeita maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opettamisesta vastaavan opetushenkilöstön täydennyskoulutukselle. Monikulttuurisuuden lisääntyminen näkyy sosiaali- ja terveystoimissa mm. kulttuurisina eroina, jotka kielellisten ja käsitteellisten ongelmien ohella edellyttävät erityisosaamista. Osaava-ohjelma on merkittävä väline opettajien monikulttuurisen oppimisympäristön vaatimia opetusvalmiuksia edistävän täydennyskoulutuksen järjestämiseksi.

Vaikka maahanmuutto aiheuttaa kulttuurien kohtaamisena lyhyellä aikavälillä jännitteitä, rakentaa se lopulta avoimempaa, suvaitsevampaa ja innovatiivisempaa yhteiskuntaa. Monikulttuurisuus ja erityisesti kotoutumisen edistäminen on huomioitava poikkivaltion sisäisen turvallisuuden ohjelman toteuttamisessa.

Monikulttuurisuus tulee huomioida horisontaalisesti myös aluehallintovirastojen kaikesa omassa toiminnassa.

1.4.3 Haasteet palvelurakenteelle ja palvelun laadulle

Väestön rakenteen alueittaisen eriytymisen myötä kasvaa myös hyvinvointipalvelujen, sosiaali- ja terveystalouden sekä turvallisuuspalvelujen kysyntä eri tavoin. Sosiaaliset rakenteet, kuntatalous, työvoiman kysyntä ja saatavuus sekä kulutus- ja elinkeinotoiminta kehittyvät eri tavoin eri alueilla. Myös alueiden tasa-arvoinen koulutus- ja kulttuuripalvelujen tarjonta on tulevaisuuden haaste. Laajassa, harvaan asutussa maassa vähäinen väestöpohja ja pitkät etäisyydet aiheuttavat kaikista toimenpiteistä huolimatta pysyväisluonteisia eroja palvelujen saavutettavuuteen ja palvelutasoihin tasaveroisuuteen tähtäävästä lainsäädännöstä huolimatta. Polarisoituminen on väistämätöntä.

Valtion tuottavuusohjelman seurauksena ovat valtion aluehallintopalvelut heikentyneet merkittävästi maaseutumaisissa seutukeskuksissa. Kunnilla ja kuntayhtymillä sekä valtion viranomaisilla on yhdessä todellinen haaste löytää yhteistyössä myös muiden toimijoiden kanssa ratkaisuja siihen, kuinka turvataan kansalaisten peruspalvelut maan kaikissa osissa. Yhteispalvelu on osaltaan edistänyt peruspalvelujen saatavuuden parantumista. **Yhteispalvelun kehittämisen osalta tulee pohtia millaiseen visioon palvelu- ja kuntarakenteesta esimerkiksi v. 2020 yhteispalvelun kehittäminen nykymuotoisena perustuu, ja mitkä ovat ne segmentoidut toimenpiteet, joiden avulla tavoitekuva eli visio 2020 saavutetaan? Lisäksi on pohdittava asiointikäyttäytymisen muutostrendejä, ja millainen on esimerkiksi tavoiteltava asiakaskokemus vuonna 2020? Sähköisten palvelujen kehittäminen on luonnollisesti avainasemassa.**

Palvelujen kysyntä kasvukeskuksissa kasvaa sekä määrällisesti että laadullisesti. Maahanmuuttajataustaisen väestön määrä lisääntyy erityisesti kasvukeskuksissa ja palvelujen on oltava tämä ryhmän saatavilla ja saavutettavissa.

Väestökehityksen ja kuntatalouden muutokset vaikuttavat koulutuspalvelujen tuottamiseen ja palvelurakenteen kehittämiseen. Perusopetusikäluokkien pieneneminen Pirkanmaata lukuun ottamatta kaikissa toimialueen maakunnissa vuoteen 2015 mennessä vaikuttaa kouluverkon kehittämiseen ja edellyttää monipuolista yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kesken. Vuoteen 2015 mennessä 16–18 -vuotiaiden määrä vähenee jokaisessa maakunnassa. Tämä aiheuttaa koulu- ja oppilasverkon arvioinnin tarpeen sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen puolella koko alueella.

Väestön keskittyminen taajamiin vaikuttaa koulutuksen rakenteellisiin järjestelyihin. Koulutuspalvelujen laatu pyritään kuitenkin säilyttämään korkeana, vaikka se saattaa merkitä lisääntyviä kustannuksia. Varsinkin pieniä alakouluja joudutaan edelleen lakkauttamaan.

Lukioikäisten oppilaiden määrä vähenee merkittävästi vuoteen 2012 mennessä. Pienten lukioiden säilyttämiseksi, niiden ylläpitäjät joutuvat pohtimaan erilaisten verkostojen ja lukioverkkojen muodostamista.

Viranomaisia kohtaan odotukset ja vaatimukset lisääntyvät ja lisäävät hallinnollista työtä. Kansalaisaktiivisuus kasvattaa kanteluiden määrää. Kansalaisten valvontatunneisuus kasvaa, mikä lisää aktiivisuutta viranomaisia kohtaan. Elinympäristön laadulla, sen viihtyisyydellä, turvallisuudella ja terveellisyydellä on yhä suurempi merkitys kansalaisille. Kansalaisten aktiivisuus ottaa kantaa vireillä olevien asioiden käsittelyyn on selvästikin kasvanut. Erityisesti tämä näkyy esimerkiksi jätealan sekä turvealan ympäristölupahakemuksissa.

1.4.4 Sähköisen maailman asiakaslähtöisyyden haasteet

Sähköinen palvelutuotanto lisääntyy. Valtionhallinto on korvaamassa sähköisellä asiointilla yhä enenevässä määrin henkilökohtaiseen asiointiin ja fyysiseen asiakaspalvelupisteeseen sidotun asioinnin tarvetta. Sähköisen asioinnin edellyttämän infrastruktuurin kattavuus ja tasapuolisuus tulee turvata. Ympäristölupavastuualueella tullaan siirtymään sähköiseen asiointiympäristöön ja lupien käsittelyyn. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä todeta, että sähköisen tietohallinta-arkkitehtuurin nykytilan hahmottamattomuus ja valtion eri tietohallintajärjestelmien keskinäisen synkronisoinnin puutteet tekevät sähköiseen palvelutuotannon lisäämisen nyky suunnitelmien aikataulussa erittäin haasteelliseksi. *Poikkihallinnollisuuden huomiointi tietohallintopalvelujen kehittämisessä on keskeinen prioriteetti.* Aluehallintovirasto osallistuu sähköisen asioinnin vauhdittamiseen aktiivisesti, esimerkiksi valvonta- ja tarkastustoimintaan liittyvien asiakaspalveluprosessien, kanteluprosessien ja yhteispalvelun kehittämisessä sekä toimien pilottialustana erilaisille kokeiluille. **Vireillä onkin valtakunnallisesti monia merkittäviä sähköisen palvelutuotannon kehittämishankkeita. Rinnalla olisi kuitenkin mahdollistettava erilaiset pilotit ja kokeilut, joiden avulla uudistustyötä voidaan viedään asteittain eteenpäin.** Murrosvaiheessa on kuitenkin tiedostettava ne haasteet, joita sähköiseen palvelutuotantoon siirtyminen eri asiakaskohderyhmille merkitsee. Siirtymävaiheessakin on kansalaisten oikeudet peruspalveluihin turvattava.

1.5 Toimintaympäristön muutosten vaikutukset alueen turvallisuuteen

1.5.1 Valmiussuunnittelun ja varautumisen yhteensovittamisen merkitys korostuu

Maassamme vähäinen väestöpohja, pitkät etäisyydet ja väestön ikääntyminen aiheuttavat julkiselle hallinnolle haasteita turvallisuuden takaamiseksi. Väestö siirtyy kasvukeskukseen, ja yhä laajemmat alueet jäävät harvaan asutuiksi. Viranomaiset ovat joutuneet karsimaan palveluverkkoaan harvaan asutuilla alueilla. Turvallisuuspalvelujen saatavuuden varmistaminen myös näillä alueilla vaatii yhä laajempaa viranomaisten välistä ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Samanaikaisesti turvallisuuspalvelujen kysyntä kasvukeskuksissa kasvaa. Kasvukeskuksissa turvallisuusongelmat usein kasaantuvat ja niihin vaikuttaminen vaatii usean viranomaisen yhtäaikaista toimenpiteitä.

Erityisesti harvaan asutuilla alueilla järjestöjen tuottamilla turvallisuuspalveluilla on suuri merkitys. Sopimuspalokunnilla on merkittävä rooli harvaan asuttujen alueiden pelastuspalvelujen saatavuudelle. Kun väestö ikääntyy ja väestöpohja pienenee, vähenee myös vapaaehtoiseen palokuntatyöhön saatava ja kelpaava henkilöstö.

Pelastustoiminnan onnistumisen kulmakivinä ovat riittävän lyhyt toimintavalmiusaika, pätevä henkilöstö mukaan luettuna johtaminen sekä onnettomuustyyppikohtaisen kaluston saatavuus. Harvaan asutuille alueille ei täysimääräisesti ole onnistuttu rekrytoimaan pätevää päätoimista henkilöstöä. samanaikaisesti vapaaehtoisen tai puolivakinaisen kii-reisiin hälytyksiin osallistuvan henkilöstön saatavuus on huonontunut muuttoliikkeen ja työssäkäyntimatkojen kasvamisen seurauksena. Pelastustoimintaa johtavan päätoimisen päällystöviranhaltijain saapuminen onnettomuuspaikalle on hidastunut päivystysalueita suurennettaessa.

Poliisin vasteaika on alueella vähäisessä määrin noussut. Haasteellisia ovat harvaan asutut seudut, joiden turvallisuuspalvelujen tuottamiseen etsitään ratkaisua mm. PTR - yhteistyön kautta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston poliisin vastualueen tehtävistä vastaa Lounais-Suomen aluehallintovirasto.

Aluehallinnon varautumisessa turvallisuustilanteisiin ja kriisijohtamisessa on suuria alue- ja kuntakohtaisia eroja. Toiminnan ohjaaminen ja ohjeistaminen niin, että suunnitelmat ja järjestelyt olisivat kaikkialla tyydyttävät ja yhteismitalliset, eivät ole tällä hetkellä riittäviä ja niiden kehittämiseen tulee aluehallintovirastojen johdolla panostaa. *Valmiussuunnittelun ja varautumisen yhteensovittamisen merkitys korostuu ja aluehallintovirastoilla on keskeinen rooli kokonaisuuden toimivuuden varmistamisessa.*

Venäjän, Baltian ja jopa Ruotsin ydinvoiman käytön turvallisuus on voimakkaasti riippuvainen maiden sisäisen turvallisuuskulttuurin kehittymisestä ja mahdollisista terroristi-iskuista. Aluehallintoviraston valmiuden koordinoitavia tehtäviä mietittäessä on otettava huomioon myös edellä mainitut rajojen takaiset turvallisuusuhat.

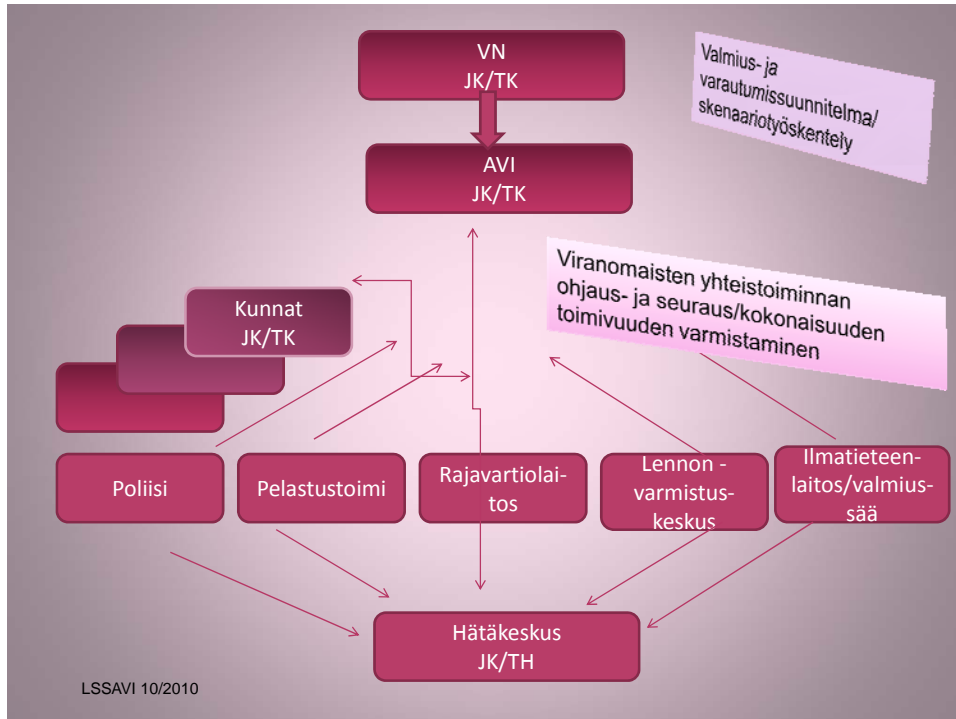
Venäjän ja Baltian maiden järjestäytynyt rikollisuus pyrkii ulottamaan toimintaansa lailliseen elinkeinotoimintaan, yhteiskunnalliseen päätöksentekoon sekä muihin yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin sen pääasiallisen toiminta-alan huumorikollisuuden lisäksi. Se on laajentunut myös harmaaseen talouteen, rahanpesuun ja muuhun talousrikollisuuteen. Toiminnassa käytetään hyödyksi laillisia yrityksiä, tietoverkkoja ja informaatioteknologiaa.

Etäisyyksien merkitys pienenee lisääntyvien ja nopeutuvien tietoliikenne- ja kulkuyhteyksien kehittyessä. Kehitys tarjoaa kilpailukykyisen toimintaympäristön talouselämälle ja lisää huomattavasti kansalaisten mahdollisuuksia liikkua ympäri maailmaa. Myös Suomeen suuntautuva liikkuminen monipuolistuu. Kehitys tarkoittaa myös sitä, että maailmalla olevat ei-toivotut ilmiöt saapuvat entistä nopeammin Suomeen, eikä kehitystä voi Suomesta käsin estää.

Suuronnettomuusuhkien kasvaessa pelastustoiminta on uusien haasteiden edessä. Erityisesti korostuu viranomaisten yhteistyö niin tiedustelussa, onnettomuuksien aikaisessa yhteistoiminnassa kuin jälkihuollossa. Aluehallintoviraston kriisijohtamismallin kehittäminen samoin kuin pelastustoimen palvelutason turvaaminen kaikissa tilanteissa edellyttävät aluetasoisien koordinoimien ja poikkihallinnollisen yhteistyön kehittämistä.

Aluehallintoviraston tärkeänä tehtävänä luoda kokoviraston toiminta-alueen kattavan alueellisen valmiustoimikunnan sekä aktiivisten maakunnallisten valmiustoimikuntien kautta toimiva alueellinen informaatioverkosto ja valmius poikkihallinnolliseen resurssi-johtamiseen siten, että kaikki oleelliset viranomaiset osallistuvat häiriötilanteiden yhteisen hoitamisen kehittämiseen.

Muiden pohjoismaiden kiristynyt turvapaikkapolitiikka on lisännyt turvapaikan hakijoiden määrää Suomessa. Poliisi suuntaa enenevässä määrin resursseja turvapaikkatutkintaan ja maasta poistamiseen. Todellista turvaa tarvitsevien joukossa on rikollisia ja muita ei-toivottuja henkilöitä.

Kuva 3. Aluehallintoviraston rooli varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittamisessa.

1.5.2 Poliisin toimintaympäristöön liittyvät näkökohdat

Lasten, nuorten ja ikääntyvän väestön syrjäytyminen on vakava yhteiskunnallinen ongelma, jonka torjumiseksi sisäisen turvallisuuden eri toimijoilta edellytetään nykyistä aktiivisempaa roolia. Syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä alueellinen turvallisuussuunnittelu on ratkaisevassa asemassa ja sitä voidaan kehittää sisällöllisesti nykyistä monialaisempaan suuntaan. Koulujen omapoliisi -järjestelmän kehittäminen, kuntien kotouttamisohjelmat sekä kaikilta turvallisuusviranomaisilta edellytettävä yhdenvertaisuussuunnitelma ovat turvallisuussuunnittelun keskeisiä haasteita. Poliisilaitosten ja hätäkeskusten yhteistyömahdollisuuksia hyödyntävissä palvelutasotavoitteissa voidaan ottaa huomioon myös syrjäytymisen ehkäisyä koskevat näkökohdat.

Julkisen vallan toimesta tuotettavien turvallisuuspalvelujen tasapuolinen alueellinen saatavuus on yksi suurimmista haasteista turvallisuusviranomaisten toiminnassa. Tulevaisuudessa tehtäviä joudutaan priorisoimaan ja suuntaamaan akuutteihin turvallisuuskäsitteisiin ja samalla ottamaan huomioon ennalta estävän toiminnan vaatimukset. Kehittyvällä valvontateknologialla voidaan päästä alueelliseen kattavuuteen suuntaamalla viranomaisvalvontaa kriittisimpiin alueisiin ja kohteisiin esimerkiksi liikennevalvonnassa ja järjestyshäiriöiden ennalta estämisessä.

Kehittämällä sähköistä asiointia ja julkisia palvelumuotoja voidaan vaikuttaa alueellisesti kattavan palveluverkon rakenteeseen ja pysyvyyteen. Viranomaisten välistä tietojenvaihtoa voidaan tehostaa sähköistämällä ja kehittämällä prosesseja, jolloin palveluvalikoimaan voidaan tarvittaessa lisätä uusia kansalaisten turvallisuutta ja rikosten ennalta estävyyttä lisääviä sovelluksia. Lupatoiminnan avulla viranomaisilla on mahdollisuus puuttua esimerkiksi pimeän työvoiman käyttöön sekä järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan.

taan, jossa yrityksiä käytetään rikoksentekevälineinä. Tietotekniikkarikoksiin ja tietoverkkoihin kohdistuviin uhkiin voidaan varautua kehittämällä tietojärjestelmiä ja olemalla mukana tietoverkoissa käytävässä kansalaiskeskustelussa.

Turvapaikanhakijoiden määrä on viime vuosina noussut voimakkaasti ja turvapaikkahakemusten käsittelyajat ovat pidentyneet. Turvallisuusviranomaisten kannalta keskeinen haaste on maahanmuuttovastaisuuden vähentäminen ja rasismirikosten ennaltaehkäisy. Esimerkiksi poliisi edistää hyvän maahanmuuttopolitiikan toteutumista parantamalla maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuspalveluja sekä luo yhteyksiä maahanmuuttajayhteisöihin hyödyntämällä muun muassa koulupoliisitoimintaa, verkostotyötä sekä kohdennettua viestintää. Maahanmuuttajien valvonnallisen tilannekuvan kehittäminen on tärkeä kehittämiskohde toteutettaessa aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa.

1.6 Toimintaympäristön muutokset korostavat tarvetta kestäväen kehityksen edistämiseen

Ilmastonmuutoksen hillitseminen sekä muutokseen sopeutuminen on merkittävin globaali ympäristöhaaste. Se vaikuttaa merkittävästi maapallonlaajuisen yhteistyön kautta ihmisten ja yhdyskuntien toimintaan ja elämään. Ympäristöpolitiikassa on entistä enemmän kiinnitettävä huomiota päästöjen vähentämiseen, luonnonvarojen kestäväen käyttöön sekä tuotannon ja kulutuksen koko elinkaareen. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ilmenevät muun muassa sään ääri-ilmiöinä esimerkiksi rankkasateista johtuvina tulvina ja toisaalta kuivuuden lisääntymisenä. Myrskyt saattavat aiheuttaa yhä laajempia tuhoja ja ne voivat vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi sähkön jakeluun ja tietoliikenneyhteyksiin.

Ilmastonmuutos on tarpeen huomioida kaikessa suunnittelussa, strategioissa, liikenne- ja muotojen valinnassa sekä muutoksen haittojen torjunnassa ja niihin varautumisessa. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen edellyttämä tulvatilanteisiin varautuminen lisää mm. tarvetta kehittää vesistöjen säännöstelyä.

Luontoon ja luonnonvarojen hyväksikäyttöön tukeutuvien elinkeinojen kuten metsä- ja turvetuotannon, kaivostoiminnan ja bioenergian merkitys kasvaa ja näihin perustuvien hankkeiden määrä lisääntyy.

Vähäpäästöisyys ja hiilidioksidittomuus korostuvat energiassa ja tuotannossa, mikä osaltaan tarjoaa uusia mahdollisuuksia alueen teollisuudelle ja tutkimukselle. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toiminta-alueella on erityisen vankkaa energiaosaamista niin Vaasassa, Jyväskylässä kuin Tampereella. Viraston toimialueelle on myös suunnitella sekä merelle että maalle sijoitettavia tuulivoimapuistoja ja esimerkiksi biokaasulaitoksia, joista osa tulee suunnitteluprosessin edetessä varsin nopeastikin aluehallintoviraston luvituksen piiriin.

1.7 Toimintaympäristön muutosten vaikutukset LSSAVIn toimintaan vuonna 2011

1.7.1 Aluehallintoviraston tehtävä hyvinvoinnin edistämässä

Lainsäädännön mukaan aluehallintovirasto edistää alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueellaan.

Tässä tarkoituksessa virasto edistää:

- ☐ asukkaiden hyvinvoinnin lisääntymistä
- ☐ perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista
- ☐ peruspalvelujen saatavuutta
- ☐ toimenpiteitä, joilla asuin-, työ- ja elinympäristön terveellisyys ja turvallisuus paranee.

Kuva 4. Aluehallintovirastojen tehtävät

Tässä tehtävässä onnistuminen vaatii valtion hallinnolta uudenlaista ketteryyttä ja joustavuutta, työn tuottavuuden kasvua sekä kokonaisvaltaista ja näkemyksellistä toiminnallista otetta.

1.7.2 Tuottavien ympäristöjen synnyttäminen hyvinvoinnin edellytys

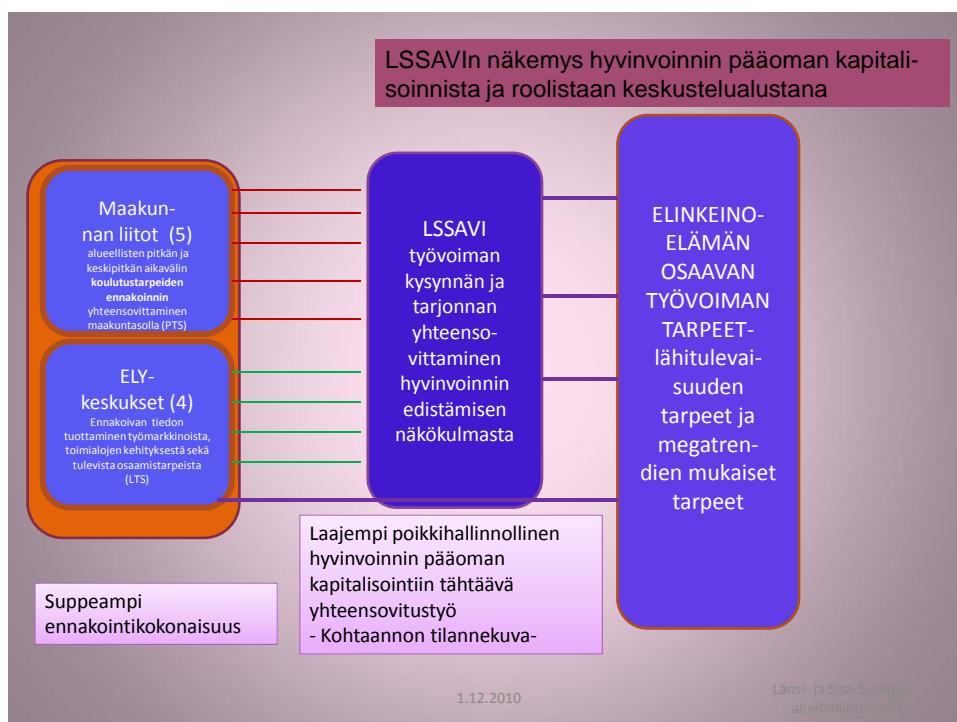
Hyvinvoinnin turvaaminen ja osaavan työvoiman varmistaminen ovat kansantaloutemme kestävyuden elinehtoja. LSSAVIn tavoitteena on omalta osaltaan olla vaikuttamassa **tuottavien kilpailukykyisten toimintaympäristöjen syntyyn ja kehittämiseen.** Alueet, jotka onnistuvat luomaan hyvät edellytykset elinkeinoelämälle sekä tarjoavat viihtyisän ja turvallisen asuin ympäristön sekä hyvät palvelut houkuttelevat osaajia ja ovat menestyjiä. (ks. kuva 2)

1.7.3 Avainasemassa osaavan työvoiman saatavuus

Yhteiskunnallisen kehityksemme myötä, ikääntymisen ja ikäluokkien pienenemisen seurauksena kilpailu osaajista, osaavasta työvoimavoimasta kiristyy. Voittajia ovat ne tuottavat ympäristöt, jotka parhaiten varmistavat osaavan työvoiman tarvelähtöisen saatavuuden, ts. mahdollistavat onnistuneen kohtaannon. *Osaavan työvoiman saatavuutta ja*

siihen linkittyen korkea-asteen koulutusta tulisikin valtakunnallisesti arvioida entistä enemmän juuri tästä näkökulmasta ja laajentaa kokonaistarkastelua laajempia alueita koskeviksi.

- ✚ **Aluehallintovirastot voisivat toimia erinomaisina alustoina maakuntaa laajempaa tarkastelua vaativissa kysymyksissä, esimerkkinä osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen, työ- ja elinkeinoministeriön alueellisina toimijoina.**

Kuva 5. Aluehallintovirastojen rooli osaamisen varmistamisen keskustelualustana

1.7.4 Tietojohtaminen avainasemassa aluehallintovirastojen tehtävien menestyksessä hoidossa

LSSAVI haluaa omalta osaltaan olla kantamassa kortensa kehoon hyvinvoinnin peruspilariden kannattamisessa. Aluehallintovirasto edesauttaa omalla toiminnallaan positiivista kierrettä toimimalla joustavasti ja entistä enemmän ennaltaehkäisevässä ja ennakoivassa roolissa. Tällainen toimintamalli edellyttää **vahvaa tietojohtamista**, olemassa olevan ja alkulähteiltä haettavan tiedon yhdistämistä ja analysoimista suunnittelun ja johtamisen tukena.

- ✚ **Tietojohtamisen organisointi ja kehittäminen on keskeinen väline aluehallintovirastoille asetettujen tehtävien menestyksellisessä toteuttamisessa.**

1.7.5 Poikkihallinnollisuus tuottavuuden todellisen kehittymisen elinehto

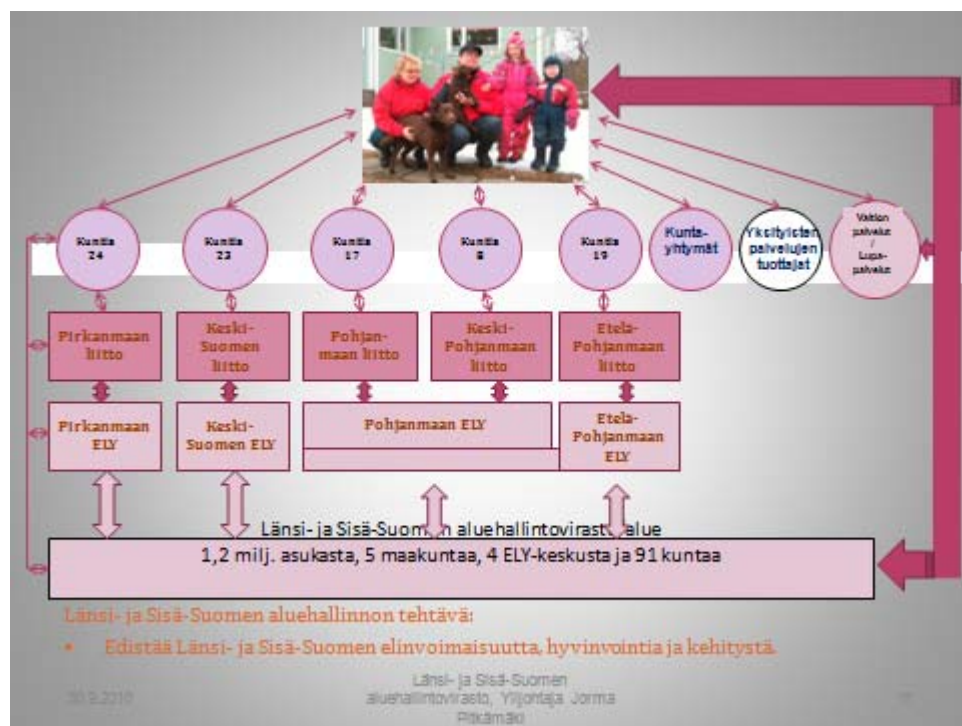
Siilohallinnosta horisontaalisuuteen, poikkihallinnolliseen valmisteluun ja suunnitteluun siirtyminen ja tätä uutta mallia tukevan ohjausjärjestelmän muutos ovat välttämättömiä uudenlaisen, ketterän valtion hallinnon synnyttämisessä niin keskushallinto- kuin aluehallintotasoilla. Aluehallintovirastojen **ylivoimavetoisten** ydinprosessien vieminen käytännön toimintaan on keskeistä. Toimintaympäristön nopea muutosvauhti ja kompleksisuus edellyttää myös valtion aluehallinnolta reagoitakykyä, muutosherkkyttä ja laaja-alaista, usein poikkihallinnollista näkemystä ja tiivistä yhteistyötä.

1.7.6 Lakisääteinen yhteistoiminta käytännön aktiivisen sidosryhmäyhteistyön näkökulmasta

1.7.6.1 Maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmien sekä ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen strategisten tulossopimusten laatimisen yhtensovittaminen

Lainsäädäntö sisältää (Laki aluehallintovirastoista 20.11.2009/896 ja Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista 20.11.2009/906, Laki alueiden kehittämisestä 29.12.2009/1651, Laki elinkeino- ja liikenne- ja ympäristökeskuksista 20.11.2009/897 ja Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 20.11.2009/910) maakunnan liittoja, ELY-keskuksia ja aluehallintovirastoja koskevan yhteistoimintavelvoitteen. Erityisesti ohjeistus koskee maakunnan liittojen vuotuisten toteuttamissuunnitelmien ja ELY-keskusten ja aluehallintoviraston strategisten tulossopimusten yhtensovittamista sekä vuonna 2011 laadittavien strategisten tulostavoitesuunnitelmien valmistelua yhteistyössä.

Lainsäädännön lähtökohdista on yhteistoiminta priorisoitu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa korkealle.

Kuva 6. LSSAVIn rooli aluehallinnon kentässä

1.7.6.2 Maakuntien näkemykset LSSAVIn strategisen tulossopimuksen tarkisteseen

Maakunnat nostivat lausunnoissaan esille mm. seuraavia kokonaisuuksia, joista joidenkin asioiden osalta yhteistyö on jo konkretisoitunut vuoden 2010 aikana. Lausunnot kokonaisuudessaan huomioidaan vuosien 2012–2015 tulostavoiteasiakirjan valmistelussa.

Etelä-Pohjanmaan liitto

- Kansalaisten osallisuutta suunnittelussa ja päätöksenteossa tulee tukea lisäämällä kansalaisten kuulemista jo asioiden valmisteluvaiheessa.
- Kaikessa toiminnassa tulee edistää turvallisten lähiyhteisöjen syntyä ja vahvistumista.
- Kunnalliset palvelustrategiat tulisi laatia esimerkiksi yhteistoiminta-alueittain ja määrittellä linjaukset, joiden mukaan kunta (kunnat) tuottaa järjestämistä vastaavien palveluiden piiriin kuuluvat palvelut.
- Hyvinvointialan yritystoiminnan puitteiden ja palvelukonseptien kehittäminen on tärkeää.
- Peruspalvelujen saavutettavuudesta on huolehdittava.
- Tiivis yhteistyö aluehallintoviraston ja maakunnan liiton kanssa tarpeen peruspalvelujen arviointi- ja ennakointijärjestelmien kehittämisessä ja hyödyntämisessä.
- Osaava-ohjelman toimeenpano tärkeää, erityisesti esimerkiksi hyvinvointialan osalta.
- Osaavasta työvoimasta huolehtiminen ja toisen asteen ja korkea asteen aikuiskoulutustoimijoiden yhteistyön lisääminen erittäin tärkeää, esimerkiksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvien maakuntien kesken
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ja maakunnan liiton yhteistyö on tiivistä erityisesti maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman ja LSSAVIn strategisen tulossuunnitelman valmistelussa, peruspalvelujen arvioinnissa, yhteispalvelun edistämässä ja sivistystoimen palveluissa.

Keski-Pohjanmaan liitto

- Strategisessa tulossopimuksessa kuvatut peruspalveluihin, sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä turvallisuuteen liittyvät tavoitteet tukevat Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa esitettyjä tavoitteita. Erityiseen tärkeää on harvaan asuttujen alueiden peruspalvelujen turvaaminen, turvallisuuteen panostaminen ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen.
- Viestinnän ja tiedottamisen roolia osana asiakaslähtöisyyden kehittämistä tulisi strategisessa tulossopimuksessa korostaa enemmän.
- Yhteispalvelun kehittäminen on esimerkki maakunnan ja aluehallintoviraston konkreettisesta yhteistyöstä.
- Avoin vuoropuhelu ja yhteistyö maakunnan liittojen ja aluehallintovirastojen kesken mahdollistaa ja samalla konkretisoi maakuntaohjelman ja aluehallintoviraston strategiaproessin kytkemisen vahvemmin yhteen.

Pohjanmaan liitto

- Aluehallintoviraston tulostavoite peruspalveluiden arvioimisesta tukee maakuntaohjelmaan kirjattujen peruspalveluiden kehittämistä tukevien tavoitteiden toteuttamista.

- Aluehallintoviraston sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan liittyvä toiminta on erityisen tärkeää, ja siinä tulee panostaa erityisesti ennalta ehkäisyyn, kuten strategisessa tulossopimuksessa todetaan.
- Aluehallintoviraston toisen asteen koulutuksen alueellista saatavuutta koskeva arviointi tukee maakunnassa tehtävää ennakointityötä työvoiman ja osaamisen turvaamiseksi.
- Peruspalvelujen arviointiin sisältyvä liikennepalvelujen arviointi tukee Pohjanmaan liiton aloittamaa maakunnan liikennejärjestelmän tarkistustyötä.
- Pohjanmaalla on runsaasti ympäristönsuojelulain mukaisia valvontakohteita. Liitto pitää tärkeänä, että lupien ja muiden hakemusasioiden käsittelyssä aluehallintovirasto pystyy toteuttamaan asettamansa tukostavoitteet. Tämä edistää vuorostaan elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja tukee yrittäjyyttä.
- Aluehallintoviraston aloitteesta maakuntaohjelmaan lisättiin maininta maakunnallisesta valmiustoimikunnasta. Valmiustoimikunnan työ olisi hyvä käynnistää aluehallintoviraston vastuulla. Työ on tärkeää sisäisen turvallisuuden edistämisen näkökulmasta.
- Erityisen tärkeää on aloittaa paikallinen turvallisuussuunnittelu aluehallintoviraston tavoitteiden mukaisesti ja muut sisäisen turvallisuuden ohjelmaa toteuttavat hankkeet maakunnallisella ja seutukunnallisella tasolla.
- Sisäiseen turvallisuuteen liittyvät aluehallintoviraston tulostavoitteet toteuttavat Pohjanmaan maakunnan pitkän aikavälin tavoitetta, jonka mukaan Pohjanmaan on vuonna 2040 Euroopan turvallisimman maakunta.
- Aluehallintovirastojen ja maakuntien liittojen yhteistyö esimerkiksi yhteispalvelutuotannon sähköisen asiakkuuden edistämiseksi luo oivan mahdollisuuden kehittää palvelutuotantoa, esimerkiksi Pohjanmaan e-Palveluportaalia hyödyntäen.
- Pohjanmaan liitto ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että strateginen tulossopimus on nyt käytössä sekä suomeksi että ruotsiksi.

Pirkanmaan liitto

- Maakunnan liittojen sekä aluehallintovirastojen että elinkeino-, liikenne - ja ympäristökeskusten välille muodostettu yhteistoiminnallinen ja työnjaollinen vuorovaikutus antaa hyvät mahdollisuudet aiempaa selvästi jäntevämpään ja voimavaroja kootummin hyödyntävään kehittämistyöhön. Näiden viranomaisten valmistelmien keskeisten strategisten asiakirjojen ja niissä soitetujen toimenpidetarpeiden yhteensovittaminen, vastavuoroinen tunnistaminen sekä toimeenpano käytännössä auttavat resurssien suuntaamista yhteisten haasteiden kohtaamiseen.
- Aluehallintovirasto on keskeinen toimija Pirkanmaan maakuntaohjelman "pito- ja vetovoimaiset toimintaympäristöt" -toimintalinjassa sekä toteuttajana että toteutuksen valvojana. Myös kahdessa muussa toimintalinjassa aluehallintoviraston toimet vaikuttavat halutun päämäärän saavuttamiseen.
- Aluehallintoviraston tulossopimuksen ja Pirkanmaan maakuntaohjelman linjaukset ovat samansuuntaiset eikä merkittäviä ristiriitaisuuksia ole havaittavissa. Joissakin olevia rakenteita uudistavien palvelujen tuotantomallien ja poikkihallinnollisten tapojen pilotoinnissa aluehallintoviraston tulossopimuksen korostamat oikeusturva- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat saattavat tulla rajoitteeksi. Olisikin varmistettava, ettei tulossopimuksen kannanotolla vaaranneta uusia palvelutoimintoja kehitettävää kokeilutoimintaa.

Keski-Suomen liitto

- Aluehallintoviraston toimialue valvovana ja ohjaavana virastona kytkeytyy vain rajallisesti maakunnan liittojen tehtäväalueeseen. Yhteisen vastualueen muodostavat maakunnan alueelle suunnattujen julkisten ja yksityisten palveluiden kehittäminen tasapuolisesti ja saavutettavasti.
- Valtion palvelujen keskittymiskehitys maakuntakeskukseen ei ole Keski-Suomen liiton näkemyksen mukaan oikean suuntaista kehitystä. Keski-Suomen liitto korostaa, että henkilökohtainen asiointi valtion palveluissa tulee turvata koko maakunnan alueella kohtuullisilla asiointimatkoilla.
- Aluehallintovirastojen peruspalvelujen arviointi antaa hyvän läpileikkauksen koko viraston ja myös maakunnan peruspalveluista, mutta arvioinnin kehittämisotetta olisi tarpeen terävöittää. Tuotettujen palveluiden mittaaminen ei itsessään liene riittävää ohjausta. Sisällöllisten tavoitteiden asettaminen alueen palvelutuotannolle ohjeistaisi toimijoita tavoittelemaan toiminnoissaan oikeansuuntaisia painotuksia.
- Strategisessa tulossopimuksessa aluehallintovirasto on useaan otteeseen asettanut tavoitteekseen edistää asioiden toteutumista. Keski-Suomen liitto arvioi tavoitteet vaikeaksi saavuttaa, koska vaikutusmahdollisuudet esimerkiksi kunnallisten yhteispalvelualueiden muodostumisessa ovat verrattain vähäiset.

1.7.6.3 Yhteistyömuodoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tiivis yhteistyö toimialueen ELYjen kanssa on erittäin tärkeää. LSSAVIn ja ELYjen strategiisiin tulossopimukseen liittyen on esiin nostettavissa mm. seuraavia selkeitä yhteisiä nimittäjiä:

1. Valtion aluehallinnon toimivuus riittävin resurssein on varmistettava.
2. Valtion aluehallinnon uudistamisen tavoitteiden, myös tuottavuustavoitteiden, toteutumisen mahdollistamiseksi on siirryttävä kehysbudjettiin ja samanaikaisesti uudistettava valtion aluehallinnon ohjausjärjestelmää joustavammaksi, ajassa kiinni olevaksi ja poikkihallinnolliseksi.
3. Maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmien roolia tuli tarkentaa ja sen valmistelu-aikataulua tulisi tuntuvasti aikaistaa ja yhteen sovittaa työ entistä paremmin AVIen ja ELYjen strategisten tulossopimusten valmistelun kanssa
4. Uuden strategisen tulossuunnitelman valmistelu tulisi aloittaa maakuntien ja aluehallintoviranomaisten yhteistyönä jo syksyllä 2010. Tavoitteena on nostaa esiin keskeiset strategiset hankkeet, realistiset kehykset tavoitteiden saavuttamiseksi henkilötyövuosineen sekä valtakunnalliset poikkihallinnolliset toimet.
5. Parhailaan uudistettavaa peruspalvelujen arviointiprosessia (AVIt vastaavat ja ELYt mukana toteuttamassa) tulee uudistaa ja käyttää työkalua aktiivisesti mm. kunta- ja palvelurakenteen kehittämisessä ja esimerkiksi maakuntaohjelman toteutumisen arvioinnissa kuntalaisten hyvinvoinnin paranemisen näkökulmasta.
6. Osaavan työvoiman varmistaminen ja siihen linkittyen koulutusrakenteet ovat maakuntia usein laajempia kokonaisuuksia. TEM voisikin myös aluehallintovirastoja ohjaavana ministeriönä käyttää aluehallintovirastoja koordinoivassa roolissa /ministeriön alueellisena alustana asioissa, jotka vaativat maakunnallisten näkemysten yhteensovittamista.
7. Ympäristölupien osalta on erityisen tärkeää huolehtia ELYjen valvontaresurssien riittävyydestä ennaltaehkäisevässä merkityksessä luvantarveharkintavaiheessa.
8. Ympäristölupien osalta on edelleen syytä tarkentaa AVIen ja ELYjen tehtäviä.

9. Työurien pidentämiseksi tulisi kehittää yhteistyömuotoja ELYjen työelämän ja osaamisen kehittämisen ja AVIn työsuojelun vastuualueen asiantuntijoiden välillä.

10. Valtion aluehallinnon palveluiden parantaminen asiakasnäkökulmasta on keskeistä ja ELYjen kanssa yhtymäkohtia on monia esimerkiksi sivistys- ympäristö-, sekä kilpailu- ja kuluttaja-asioissa, valmius- ja varautumisasioissa jne. Yhteistyön muotoja tulisi edelleen kehittää aktiivisesti esimerkiksi strategisen suunnittelun, viestinnän, asiakkuuksien hallinnan, prosessien ja sähköisen asioinnin saralla.

11. LSSAVIn ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksiköllä on sekä AVI- että ELY -tehtäviä, mikä tulisi huomioida niin resurssoinnissa kuin lainsäädännössä.

12. Tietojohtamisen kehittäminen on aluehallinnon yhteinen kehittämishaaste ja työhön tulee tarttua ripeästi.

2. Strateginen tuloksellisuus

2.1 Vaikuttavuus

Vuoden 2010 talousarviossa valtiovarainministeriö on asettanut seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, joiden saavuttamisesta tai seurannasta aluehallintovirasto omalta osaltaan vastaa:

Perusoikeudet ja oikeusturva toteutuvat

- Kantelut
 - kantelujen määrä (toimenpiteitä aiheuttaneet/muut)
 - kanteluissa todetut vakavat puutteet / aluehallintoviraston toimenpiteet
 - kantelun kohteena olevan toiminnan muutokset
- Luvat ja muut päätökset
 - muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen ja päätöksen pysyvyys
 - ratkaisukäytäntöjen yhtenäisyys

Peruspalvelujen saatavuus turvataan ja alueen asukkaiden hyvinvointi lisääntyy

- Hyvinvointi
 - koulupudokkaiden määrä
 - huostaanottojen määrä
 - nuorten tekemät ja nuoriin kohdistuvat rikokset
 - alkoholin kulutus
 - kotona asuvien ikääntyneiden määrä
- Peruspalvelujen saatavuus
 - jonotusaika terveyspalveluihin ja hoitotakuun toteutuminen
 - koulutuksen alueellinen saatavuus
 - kulttuuri, liikunta- ja nuorisotoimen palvelujen saatavuus
 - liikennepalvelujen saatavuus
 - eläinlääkintöhuollon palvelujen saatavuus
 - jonotusaika talous- ja velkaneuvontaan
 - yhteispalvelun kattavuus
 - verkkopalvelujen saatavuus ja käyttö

Asuin-, työ- ja elinympäristön terveellisyys ja turvallisuus paranee

- poliisin ja pelastustoimen vasteajat
- väkivaltarikosten määrä ja selvitysaste
- työtapaturmat
- tulipalojen määrä
- koti- ja vapaa-ajan tapaturmien määrä
- ilmoitettujen vesi- ja elintarvikeväälitteisten epidemioiden ja niissä sairastuneiden määrä
- salmonellan esiintyvyys elintarviketuotantoeläimissä
- teollisuuden ja yhdyskuntien fosfori- ja typpikuormitus sekä raskasmetallikuormitus vesistöihin
- rikki- ja typpipäästöt sekä hiukkaspäästöt ilmaan

2.2 Keskeiset toimintalinjat ja tulostavoitteet

Aluehallintovirasto seuraa, valvoo ja arvioi peruspalvelujen saatavuuden lain mukaista ja yhdenvertaista toteutumista.

Aluehallintovirasto on arvioinut vuotta 2009 koskevassa peruspalvelujen arvioinnissa erityisesti niiden peruspalvelujen saatavuutta, joilla on vaikutusta syrjäytymiskehitykseen ja näissä palveluissa olevia alueellisia eroja. Vuotta 2009 koskien virasto arvioi hallinnon toimivuuden kokonaisuudessa valtion alue- ja paikallishallinnolle asetettujen palvelutavoitteiden toteutumista ja yhteispalvelua, turvallisuuden kokonaisuudessa ennalta ehkäisevää toimintaa ja nopean avun saantia sekä tutkintapalvelujen laatua, osaamisen kokonaisuudessa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen alueellista saavutettavuutta ja perusopetuksen jälkeistä välitöntä koulutukseen sijoittumista sekä kirjasto- ja nuorisotoimen palveluja sekä hyvinvoinnin kokonaisuudessa lastensuojeluun liittyvien palvelujen saatavuutta. Arvioinnissa käytettiin hyväksi myös aiempien arviointien tuloksia ja päivitettyjä tietoja muun muassa talous- ja velkaneuvonnan saatavuudesta. Aluehallintovirasto huolehti siitä, että asianomaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valmistelivat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen palveluja koskevan osuuden. Peruspalvelujen arviointiraportti valmistui toukokuussa 2010.

Vuotta 2010 koskevassa peruspalvelujen arvioinnissa aluehallintovirasto arvioi erityisesti hallinto- ja palvelurakenteiden muutosten vaikutusta peruspalvelujen saatavuuteen. Aluehallintovirasto arvioi hallinnon toimivuuden kokonaisuudessa yhteispalvelun kattavuutta, turvallisuuden kokonaisuudessa ennalta ehkäisevää toimintaa ja nopean avun saantia, tutkintapalvelujen laatua sekä poliisipalveluiden saatavuutta ja pelastustoimen osalta myös väestönsuojan palveluja, osaamisen kokonaisuudessa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen alueellista saavutettavuutta sekä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen palvelujen saatavuutta, maakuntakirjastotoimintaa osana kirjastotoimen kehittämistä sekä liikuntatointa liikuntapaikkojen saavutettavuuden näkökulmasta. OKM:n arviointikohteen perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen alueellinen saavutettavuus rinnalle LSSAVI toivoo myös muita ajassa olevia arviointikohteita. Hyvinvoinnin kokonai-

suudessa arvioinnin kohteena on lastensuojelulain toimeenpanon toteutuminen. **Aihioina tulevien vuosien arviointeihin on esiin nostettu sosiaali- ja terveyshuollon osallistuminen kuntien turvallisuussuunnitteluun ja muuhun yhteistyöhön turvallisuusalan kanssa, lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn kuntasuositusten toteutuminen sekä lähipalvelujen saatavuus/peruspalvelujen lähipalveluperiaatteen toteutuminen vanhusten, vammaisten, lasten ym. palveluissa.** Liikennepalvelujen osalta kohteena on joukkoliikenteen muutokset PSA:n ja joukkoliikennelain voimaantulon jälkeen. Kuluttajan asema -teemassa kohteena on talous- ja velkaneuvonnan saatavuus sekä päivittäistavarakauppojen, postipalveluiden ja pankkipalveluiden kartoittaminen. **Tähän liittyen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toteaa tyydytyksellä, että edm. kauppojen ja palveluiden kartoittamisesta on LSSA-VIn toiveiden mukaisesti luovuttu ja arviointiteemaksi on varmistunut ainoastaan talous- ja velkaneuvonnan saatavuus.** Eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan osalta arvioinnin kohteena on valvonnan saatavuus ja kunnallisten eläinlääkäripalvelujen saatavuus. Poikkihallinnollisena kohteena sisäisen turvallisuuteen liittyen on paikallinen turvallisuusyhteistyö. Arvioinnissa käytetään hyväksi myös aiempien arviointien tuloksia ja päivitettyjä tietoja muun muassa talous- ja velkaneuvonnan saatavuudesta. Vuotta 2010 koskevassa arvioinnissa aluehallintovirasto huolehtii siitä, että asianomaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset arvioivat myös liikennepalvelujen sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen palvelujen kokonaisuutta.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet tuottavat tarvittaessa toimialansa aineistoa peruspalvelujen arviointiin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto suorittaa lakisääteisen peruspalvelujen arviointiprosessin koskien vuotta 2010 tulossopimuksen tavoitteiden mukaisesti sekä osallistuu aktiivisesti valtiovarainministeriön asettamassa peruspalvelujen arvioinnin kehittämissuostyöryhmän työhön ryhmän jäsenenä. LSSAVilla on vahva visio peruspalvelujen arvioinnin uudistamiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Aluehallintovirasto varmistaa väestön perusoikeuksien sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden toteutumisen valvomalla ja ohjaamalla kunta- ja palvelurakennemuutosten toimeenpanoa. Palvelurakenteiden tulee muodostua väestön kannalta toimiviksi sekä johto- ja vastuusuhteiltaan selkeiksi siten, että niissä otetaan huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Näin turvataan väestön yhdenvertaisuus ja laadukkaiden sosiaali- ja terveystalveluiden saatavuus asuinpaikasta riippumatta. Palvelujen ja toimintojen järjestämistä koskevassa ohjeistuksessa korostetaan erityisesti ehkäisevän toiminnan merkitystä ja toteuttamista.

Aluehallintovirasto

- edistää kansalaisten yhdenvertaisuutta parantamalla lupa- ja valvontatoiminnan yhdenmukaisuutta
- turvaa heikoimmassa asemassa olevien asiakasryhmien oikeuksien toteutumista
- varmistaa, että palvelutarpeen arviointi toteutuu alueella lakien mukaisissa määrärajoissa
- seuraa julkisten ja yksityisten sosiaali- ja terveystalveluiden kokonaistilannetta ja palvelujen saatavuutta alueellaan ja puuttuu ilmeneviin epäkohtiin
- osallistuu hyvien käytäntöjen levittämiseen

- ohjaa ja tukee kunta- ja palvelurakenneuudistuksen mukaisten palvelurakenteiden muodostamista ja uudistustyötä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto tekee sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissään yhteistyötä alueen kuntien ja kuntayhtymien kanssa.

Aluehallintovirasto varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan toimivuuden.

Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa, että aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen työpanosta tulisi entistä määrätietoisemmin suunnata etukäteisvalvonnan kehittämiseen.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen valvonta painottuu 2010 – 2011 seuraaviin asioihin:

- uusien palvelurakenteiden selkeys, eheät palvelukokonaisuudet ja selkeät vastuusuhteet
- hoitotakuun toteutumisen seuraaminen
- ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan valvonta
- **neuvola-asetuksen (380(2009) toimeenpano.**

Aluehallintovirasto seuraa hoidon saatavuuden toteutumista Valviran kanssa laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti. Valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota perusterveydenhuollon ja mielenterveyspalveluiden saatavuuteen ja siihen, miten hoidon saatavuudesta tiedotetaan väestölle.

Aluehallintovirasto valvoo

- pitkäaikaista laitoshoidoa ja tehostettua palveluasumista
- kotiin annettavia palveluja ja kotihoitoa valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaisesti
- että lastensuojelun valvontasuunnitelmat on tehty ja lastensuojelun kuntaohjausta on vahvistettu
- että lääkehoidon potilasturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Aluehallintovirasto osallistuu alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisyyn viranomaisyhteistyössä.

Aluehallintovirasto parantaa valvonnan vaikuttavuutta

- edistämällä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnanharjoittajien omaa valvontaa ja
- tiivistämällä viranomaisyhteistyötä.

Aluehallintovirasto osallistuu sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten linjausten toimeenpanoon.

- Aluehallintovirasto osallistuu KASTE-ohjelman toimeenpanoon Kaste-ohjelman toimeenpanosuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (KASTE) vuosille 2009—2011 muodostaa palvelujärjestelmän uudistamisen puitteet. Kansalaisten toimivista peruspalveluista huolehditaan asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta. Kaste-ohjelman tavoitteena on, että parannetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta ja laatua, turvataan henkilöstön riittävyys, vahvistetaan lasten turvallisia kasvu- ja kehitysympäristöjä. Sosiaalipalvelujen saatavuuden ja laadun kehittämisessä otetaan huomioon sukupuolten välinen tasa-arvo.

- Aluehallintovirasto osallistuu politiikkaohjelmien toimeenpanoon toiminnallisessa tulossopimuksessa määritellyllä tavalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevan Terveyden edistämisen politiikkaohjelman tavoitteina ovat väestön terveydentilan parantuminen ja terveyserojen kaventuminen. Tämä on mahdollista vähentämällä alkoholin ja tupakan kulutusta, alentamalla nuorten aikuisten miesten tapaturmaista ja väkivaltaista kuolleisuutta, kohentamalla työikäisten työkykyä ja ikääntyneiden toimintakykyä. Väestön, erityisesti nuorten, lihomiseen voidaan vaikuttaa terveellisillä ruokatottumuksilla sekä riittävällä liikunnalla.

Lapsiperheiden köyhyyttä vähennetään ja eriarvoistumiskehitykseen puututaan parantamalla lapsiperheiden taloudellista asemaa. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pahoinvointia sekä syrjäytymistä, vähentää toimeentulotuen pitkäaikaista tarvetta ja tukea perheiden hyvinvointia ja vanhemmuutta. **Aluehallintovirasto osallistuu myös rikos- ja riita-asioiden sovitteluun ja sen tehtäviin kuuluu sovittelupalveluiden seuranta ja valvonta.**

Aluehallintovirasto osallistuu ministeriön ohella myös muihin laajoihin sosiaaliturvajärjestelmän toimivuutta vahvistaviin kokonaisuuksiin toiminnallisessa tulossopimuksessa mainituilla tavoilla (esimerkiksi mielenterveys 2009- sekä PARAS-hanke).

Sosiaali- ja terveysministeriö linjaa aluehallintovirastojen toiminnallisen tulossopimuksen sekä Valviran ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulossopimukset siten, että koko maassa valvontaa ja peruspalveluiden arviointia suoritetaan yhdenmukaisin kriteerein ja riittävin resurssein.

Yhteistyö ja työnjako Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, Valviran, kanssa

Valvira ohjaa aluehallintovirastoja yhdenmukaiseen lupa- ja valvontakäytäntöön valvontasuunnitelmien mukaisesti.

- Valvontaa kohdennetaan eri asukas- ja potilasryhmille **hoitotakuun toteutumisen valvontaan** ja tehostettuun palveluasumiseen, kotiin annettaviin palveluihin ja väkivallan ehkäisytyön toteutumisen valvontaan.

Yhteistyö ja työnjako Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, THL:n, kanssa

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualueet ovat apuna jo toimeenpantujen ohjelmien arvioinneissa. **Peruspalvelujen arviointiraportin sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan hyvinvointiosiot ja sen kansallisen yhteenvedon laatii** Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), jota aluehallintovirastot tukevat. Aluehallintovirastot hyödyntävät arvioinnin tuloksia omassa valvontatoiminnassaan ja sen suuntaamisessa.

Aluehallintovirastojen ja THL:n yhteistyön erityisenä painopistealueena on pandemian torjunta.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollolla tarkoitetaan yksilön ja sen elinympäristön sekä väestön terveydensuojelua. Käytännössä ympäristöterveydenhuollolla tarkoitetaan elintarvike-, terveydensuojelu-, kemikaali-, tupakka-, eläinlääkintähuolto- ja kulutustavaroiden ja kulluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain toimeenpanoa kunnissa, aluehallinnossa ja keskushallinnossa.

Aluehallintovirasto edistää kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden muodostumista mahdollistaen erikoistumisen ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävissä. Lisäksi aluehallintovirasto tukee ja valvoo kuntien vastuulla olevan ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän valvonnan toimeenpanoa.

Aluehallintovirasto varmistaa ympäristöterveydenhuollon viranomaisvalvonnan suunnitelmällisuuden, riskiperusteisuuden, yhdenmukaisuuden, kattavuuden ja kustannustehokkuuden toteutumisen ja yhtäläisen toimivuuden koko maassa.

Aluehallintovirasto varmistaa eläinlääkintäpalveluiden saatavuuden sekä edistää eläinten terveydenhuoltoa.

- aluehallintovirasto ohjaa, valvoo ja arvioi alueensa paikallisia valvontaviranomaisia sekä suorittaa valvontaa itse
- aluehallintovirasto osallistuu keskusvirastojen rinnalla ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisten valvontaohjelmien toteuttamiseen
- aluehallintovirasto vastaa alueensa kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmien ohjauksesta ja suunnitelmien ja niiden toteutumisen arvioinnista
- aluehallintovirasto edistää valvonnan asiakkaiden ja viranomaisten vuorovaikutusta

Yhteistyö ja työnjako Valviran, Eviran ja Turvatekniikan keskuksen (TUKES) kanssa

Aluehallintovirastot osallistuvat ympäristöterveydenhuollon yhteisen ja toimialakohtaisten valvontaohjelmien laatimiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon.

Ympäristönsuojelu ja ympäristön kestävä käyttö

Aluehallintovirasto turvaa hyvän ympäristönsuojelun tason ja ympäristön kestävä käytön sekä kansalaisten ja yritysten mahdollisuuden vaikuttaa elin- ja toimintaympäristöön koskevaan päätöksentekoon ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien ja muiden hakemusten käsittelyssä.

Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten lupien ja muiden hakemusasioiden käsittelyssä tavoitteena on, että:

- Asiat käsitellään laadukkaasti ja joutuisasti.
- Lupien uusiminen ja tarkistaminen hoidetaan tehokkaasti.
- Asioiden käsittelyajasta ei aiheudu kohtuutonta haittaa asianosaisille.
- Luvat myönnetään yhtenäisin perustein koko maassa.
- Lupien käsittelyä tehostetaan keventämällä ja yksinkertaistamalla työmenetelmiä sekä hyödyntämällä sähköistä hakemus- ja käsittelyjärjestelmää. Käsittelyn tehostamisessa turvataan hyvä asiakaspalvelu, oikeusturva ja ympäristönsuojelun taso.

Sivistystoimi

Aluehallintovirasto edistää kansalaisten oikeusturvan toteutumista opetustoimen alueella lainsäädännön mukaisena muutoksenhaku-, oikaisu- ja osin laillisuusvalvontaviranomaisena ja tehtävään liittyvällä informaatio-ohjauksella.

A

Aluehallintovirasto käsittelee sille lähetetyt valitukset, oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt, kantelut ja lausuntopyyntö sekä arvioi niiden pohjalta oikeusturvan tilaa ja toteutumista kansalaisten yhdenvertaisuuden sekä oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturvan näkökulmasta.

- Aluehallintovirasto arvioi mahdollisten opetushenkilöstön lomautusten aikana toteutettujen opetusjärjestelyjen lainmukaisuutta ja seuraa lomautusten vaikutuksia.
- Aluehallintovirasto ohjeistaa kuntia ja yksityisiä koulutuksen ylläpitäjiä ilmoittamaan mahdollisesta perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opettajien lomautuksesta tai muista vastaavaista järjestelyistä 60 päivää ennen niiden toteuttamista. Aluehallintovirasto pyytää myös, että sille toimitetaan tiedoksi lomautusjärjestelyjen piirissä olevien koulujen perusopetusasetuksen 9 §:ssä ja lukioasetuksen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu suunnitelmat sekä kaikkien edellä mainittujen koulutusmuotojen osalta lomautusten aikaisen opetuksen järjestämistä koskevat suunnitelmat. Aluehallintovirasto antaa tarvittaessa niiden pohjalta järjestelyihin informaatio-ohjausta.**

- Aluehallintovirasto antaa koulutusta, ohjausta ja neuvontaa oikeusturvaan liittyvissä asioissa.

Aluehallintovirasto edistää osaltaan valtakunnallisten koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista tehtäväalueeseen kuuluvalla lyhytkestoisella opetushenkilöstön täydennyskoulutuksella ja informaatiotilaisuuksilla.

- Aluehallintovirasto edistää valtakunnallisten koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista alueen tarpeet huomioon ottaen lyhytkestoisilla koulutus- ja informaatiotilaisuuksilla.
- Aluehallintovirastot tekevät keskinäistä yhteistyötä valtakunnallisesti järjestettävien koulusteemojen toteuttamisessa.

Aluehallintovirasto osallistuu vuonna 2010 käynnistyneen Osaava-täydennyskoulutusohjelman toimeenpanoon.

Osaava-täydennyskoulutusohjelman suunnitelmallinen toteuttaminen jatkuu.

Ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö

Aluehallintovirasto varmistaa ruotsinkielisen väestön koulutukseen liittyvän asiantunteumuksen ja informaatio-ohjauksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtäväalueeseen liittyvissä ruotsinkielisen väestön koulutukseen liittyvissä asioissa.

- Ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen opetustoimen tehtävät.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee toimia yhteistyössä aluehallintovirastojen palveluyksikön kanssa kun ne käsittelevät asioita, jotka koskevat opetustoimen lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä (L 635/1998; 40,48 ja 53 § ja L 632/1998; 16 §).
- Ruotsinkielinen palveluyksikkö toimii asiantuntijana muissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten opetustoimen ja tarvittaessa kirjastotoimen tehtävissä, kun ne koskevat ruotsinkielisen väestön koulutusta tai kirjastotoimea.

Kuluttaja- ja kilpailuasiat

Aluehallintovirasto edistää tervettä ja toimivaa taloudellista kilpailua sekä kuluttajien luottamusta markkinoiden toimintaan.

Kuluttajapoliittisen ohjelman 2008–2011 mukaan kuluttajapoliittisilla toimenpiteillä varmistetaan toimivat ja turvalliset markkinat sekä julkiset palvelut sekä korkea kulutta-

jansuojan taso. Kilpailu- ja kuluttajapolitiikan tavoitteena on markkinoiden tehokas toiminta ja tehokkuushyötyjen tasapuolinen jakautuminen markkinaosapuolten kesken. Kuluttaja- ja kilpailunäkökulma otetaan huomioon kaikilla asian kannalta merkityksellisillä politiikan lohkoilla. Kuluttajan oikeussuojaa määrävän lainsäädännön ohella tehokas valvonta on merkittävässä asemassa.

Tavoitteena on, että

- aluehallintovirasto palvelee toimialueensa kansalaisia ja elinkeinonharjoittajia taloudellista kilpailua ja kilpailunrajoituksia koskevissa asioissa.
- sekä yksityiset että julkiset toimijat tuntevat aluehallintoviraston toimialueella kilpailusääntöjen keskeisen sisällön ja osaavat ottaa kilpailusäännöt huomioon toiminnassaan (ennalta ehkäisevä toiminta).
- aluehallintovirasto vaikuttaa yhdessä Kilpailuviraston kanssa julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan järjestämiseen kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi.
- aluehallintovirasto parantaa markkinoiden toimivuutta tehokkaalla puuttumisella kartellivihjeisiin sekä kilpailijoiden poissuljentaan markkinoilta.
- aluehallintovirasto keskittyy toiminnassa olennaisiin kilpailunrajoituksiin sekä institutionaalisiin kilpailunesteisiin ja -rajoituksiin.
- aluehallintovirasto vaikuttaa kuluttajien hintatietoisuuteen ja vahvistaa kuluttajien omia toimintamahdollisuuksia osallistumalla hintaa koskevien selvitysten ja vertailujen tekemiseen yhteisesti Kuluttajaviraston kanssa valmistellun suunnitelman mukaan.
- aluehallintovirasto voi lisäksi tehdä Kuluttajaviraston toimeksiannolla aiheiltaan kuluttajapolitiittisen ohjelman painopisteisiin kohdennettuja alueellisia vertailuja.
- aluehallintovirasto varmistaa ylivelkaantumisesta aiheutuvien ongelmien vähentämiseksi talous- ja velkaneuvonnan riittävän saatavuuden ja laadun.
- aluehallintovirasto avustaa valmismatkanostajien taloudellisen turvallisuuden varmistamiseksi Kuluttajavirastoa valmismatkaliikelaisissa mainitun rekisteröitymis- ja vakuudenasettamisvelvollisuuden valvonnassa, valvoo valmismatkaliikerekisteriin rekisteröitymättömiä yrityksiä ja osallistuu vuosittain tehtävään valmismatkaliikkeiden valvontakampanjaan Kuluttajaviraston kanssa valmistellun suunnitelman mukaisesti.
- aluehallintovirasto avustaa kuluttajien oikeudellisen aseman parantamiseksi Kuluttajavirastoa/kuluttaja-asiamiestä hinnan ilmoittamista koskevissa asioissa ja kulutusluottojen valvonnassa, valvoo yritysten hinnan ilmoittamista ja kulutusluottosäännöksiä ja osallistuu vuosittain tehtävään kulutusluottojen ja/tai hintamerkintöjen valvontakampanjaan viraston kanssa valmistellun suunnitelman mukaisesti.
- aluehallintovirasto valvoo teknisen vaatimusten mukaisuuden varmistamiseksi mitaamisvälineiden vakaamisesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.
- aluehallintovirasto kohdentaa kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välitysvalvontaa tehokkaasti toimialalle varmistuen kuluttajien taloudellista ja oikeudellista turvallisuutta sekä markkinoiden toimivuutta. Valvonta on aktiivista ja oma-aloitteista. Valvonnassa kehitetään ennaltaehkäiseviä toimintamuotoja.

Sisäinen turvallisuus

Aluehallintovirasto osallistuu sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen.

Poliisin toiminnalliset tavoitteet asetetaan poliisihallituksen vahvistamassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Aluehallintovirasto edistää erityisesti seuraavien sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen poikkihallinnollisten toimenpiteiden toteuttamista alueellaan:

- edistetään turvallisuusalan toimijoiden osallistumista monialaiseen varhaisen puuttumisen toimintaan
- edistetään paikallista turvallisuussuunnittelua alueella ja pelastustoimen, järjestöjen ja elinkeinoelämän osallistumista turvallisuusyhteistyöhön
- lisätään erityisesti harvaan asutuilla alueilla viranomaisten välistä ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä
- parannetaan asumisen turvallisuutta, mm. asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelman toimeenpano
- vähennetään lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa
- varmistetaan oppilaitosten ja muiden julkisten tilojen turvallisuus alueella
- tehostetaan suuronnettomuuksiin ja ympäristötuhoihin varautumista ja niiden hallintaa

Toimenpiteiden edistämiseksi aluehallintovirasto tukee poikkihallinnollisia ja sektorirajat ylittävien kumppanuuksien ja yhteistoimintaverkostojen syntymistä ja toimintaa alueella sekä varmistaa yhteistyön turvallisuusasioissa työvoima-, elinkeino- ja ympäristökeskusten kanssa. Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastuualue edistää kumppanuuteen perustuvia järjestelyjä pelastuslaitosten kanssa sisäisen turvallisuuden ohjelman toteuttamisessa.

Aluehallintovirasto osallistuu väkivallasta aiheutuvien ongelmien vähentämiseen viranomaisyhteistyön keinoin valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Lähisuhteissa ja perheissä tapahtuva väkivallan ehkäisy on tärkeää.

Aluehallintovirasto tehostaa osaltaan ennalta ehkäisevää toimintaa.

Aluehallintovirasto edistää toimintaa, jolla turvallisuuden kannalta keskeisten palvelujen painopistettä siirretään ennalta ehkäisevään toimintaan korjaavan toiminnan sijasta.

Aluehallintovirasto tehostaa ennalta ehkäisevää toimintaa alueella

- edistämällä ja vakiinnuttamalla moniammatillisia työmuotoja ja varhaista puuttumista

- edistämällä toimintaa, jossa turvallisuusseikat otetaan huomioon rakennetun ympäristön suunnittelussa

Aluehallintovirasto huolehtii toimivaltansa puitteissa ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta muuttuvissa oloissa.

Ihmisten ja yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtiminen muuttuvissa oloissa edellyttää, että sisäisen turvallisuuden palvelut ovat kaikkien saatavilla. Sähköisten palvelujen määrän lisääntyminen edellyttää toimivia ja kattavia tietoverkkoyhteyksiä.

Aluehallintovirasto varmistaa, että

- viranomaisten toiminta onnettomuus- ja muissa häiriötilanteissa on tehokasta
- viranomaisten toiminta perustuu yhteistyöhön ja kumppanuuteen silloin, kun turvallisuuden ylläpitäminen sitä edellyttää
- viranomaiset yhteistyössä järjestöjen kanssa parantavat ihmisten ja yhteisöjen valmiuksia ylläpitää omaa ja läheistensä turvallisuutta
- alueella vakinaisesti asuvilla ja osavuotisesti oleskelevilla ihmisillä on riittävästi tietoa siitä, miten heidän tulee toimia häiriö- ja kriisitilanteissa.

Varautuminen

Aluehallintoviraston tehtävänä on

- varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen
- valmiussuunnittelun yhteensovittaminen
- alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen
- kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen.

- Aluehallintovirasto huolehtii siitä, että varautumisen viranomaisyhteistoiminta on organisoitu
- Aluehallintovirasto järjestää eri toimijoiden yhteistoiminta- ja valmiusharjoituksia ottaen huomioon pelastustoimen harjoitusstrategian linjaukset.
- Aluehallintovirasto järjestää toimialueellaan alueellisia maanpuolustuskursseja.
- Aluehallintovirasto selvittää kuntien valmiussuunnittelun ajantasaisuuden.
- Aluehallintovirasto huolehtii siitä, että sillä on riittävä valmius kriisi- ja erityistilanteita varten.
- Aluehallintovirasto vastaa toimialojensa valmiussuunnittelusta.
- Aluehallintovirasto arvioi päivittäistavarahuollon toimintaa sekä tarkistaa kuntien päivittäistavarahuollon varautumissuunnittelun ajantasaisuuden.
- Aluehallintovirastolla on ajantasainen tilannekuva toimialueensa varautumisen tilanteesta. Aluehallintovirasto välittää varautumisen tilannekuvan muille viranomaisille.
- **Aluehallintovirasto laatii toimialueensa varautumisen tasoa kehittävä ja yhteensovittamista tukevan varautumisen strategian.**

Aluehallintovirasto varautuu omalla toimialallaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisiin uhkakuviin.

- Aluehallintovirasto on asianmukaisesti varautunut YETTS:n mukaisiin normaaliolojen häiriö- ja erityistilanteisiin.
- Aluehallintovirasto varautuu häiriötilanteisiin kuten pandemiaan tai muuhun laajalaiseen vakavaan tartuntatautilanteeseen.

Kriisijohtaminen

Aluehallinnossa on käytössä kaikkien toimijoiden tuntema ja harjoittelema kriisijohtamisen toimintamalli. Se perustuu toimivaltaisen viranomaisen johtamaan toimintaan sekä siihen osallistuvien muiden viranomaisten ja tahojen yhteistoimintaan. Sen yhteys valtioneuvostotason kriisijohtamiseen on varmistettu.

Aluehallintoviraston tehtävänä alueella on viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita tukea toimivaltaisia viranomaisia ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken.

Aluehallintoviraston tehtävänä on kriisi- ja poikkeusolojen johtokeskusten toiminnan käynnistäminen vuonna 2011.

Tämän ohella aluehallintovirasto toimivaltansa puitteissa yhteensovittaa aluehallintoviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten keskinäistä yhteistoimintaa kaikissa turvallisuustilanteissa.

Pelastustoimi

Aluehallintoviraston tehtävänä on ohjata ja johtaa pelastustoimen suunnittelua aluehallintoviraston toimialueella sekä huolehtia osaltaan suunnitelmien yhteensovittamisesta. Tätä varten aluehallintovirasto edistää pelastuslaitoksen ja muiden alueellisten toimijoiden välistä yhteistyötä.

Aluehallintoviraston pelastustoimi ja varautuminen vastuualue osallistuu pelastustoimen alueiden sekä pelastustoimintaan osallistuvien muiden viranomaisten ja yhteisöjen yhteistoimintaa edistäviä suuronnettomuus- ja valmiusharjoitusten sekä harjoituksia edeltävän koulutuksen järjestämiseen ja suunnitteluun perustuen pelastustoimen harjoitusstrategiaan.

Aluehallintoviraston pelastustoimi ja varautuminen vastuualueen tehtävänä on huolehtia aluehallintoviraston alueen pelastustoimen valvonnasta, palvelujen arvioinnista sekä raportoinnista sisäasiainministeriölle.

- Aluehallintovirasto valvoo, että pelastustoimen palvelutasopäätökset on tehty asianmukaisesti ja että palvelutaso toteutuu.
- Aluehallintovirasto varmistaa kykynsä huolehtia pelastuslain mukaisista tehtävistään onnettomuustilanteissa.
- Aluehallintovirasto lisää osaltaan viranomaisten ja järjestöjen yhteistoimintaa erityisesti harvaan asutuilla alueilla.
- Aluehallintovirasto edistää omalla toiminnallaan pelastushenkilöstön toimintakykyä tukevia hankkeita.

Pelastuslain kokonaisuudistus on käynnissä sisäasiainministeriössä. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2011 alussa. Aluehallintoviraston tehtäviin on tulossa muutoksia nykyisten lääninhallitusten tehtäviin nähden. Tavoitteet tarkistetaan uuden lainsäädännön mukaisiksi.

Kansainvälinen toiminta

Aluehallintovirasto osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ja lähialueyhteistyöhön toimialaansa kuuluvissa asioissa.

- Aluehallintovirasto huolehtii valtion aluehallinnon kansainvälisen yhteistyön jatkuvuudesta ja koordinoinnista uudistuksen yhteydessä yhteistyössä muiden aluehallinnon toimijoiden kanssa, **hakien aktiivisesti aluehallinnon hyviä käytäntöjä erityisesti EU:n alueella.**
- Aluehallintovirasto ottaa huomioon toiminnassaan EU:n sosiaali- ja terveydenhuollon ammatinharjoittamiseen ja väestön liikkuvuuteen liittyvät direktiivit.
- Aluehallintovirasto toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon lähialueyhteistyötä lähi-alue-strategian (UM) painopisteiden mukaisesti (perusterveydenhuolto, terveyden edistäminen, lasten ja nuorten palvelut, vammaishuolto ja päihteiden käytön vähentäminen).
- Aluehallintovirasto edistää opetusalan toimijoiden kansainvälisen yhteistyön syntymistä ja lähialueyhteistyötä sekä luo mahdollisuuksia yhteisten kehittämistarpeiden tunnistamiseen ja uusien kehittämishankkeiden identifiointiin.
- Aluehallintovirasto tiedottaa alueellaan Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn tarjoamista kansainvälistämispalveluista vuosittain tehtävien sopimusten (Elinikäisen oppimisen ohjelma/Comenius ja Nordplus) mukaisesti.
- Aluehallintovirasto toimii aktiivisesti pelastustoiminnan kansainvälisessä yhteistyössä lähialueiden kanssa kansainvälisten sopimusten edellyttämällä tavalla.
- Aluehallintovirasto ylläpitää kontakteja Venäjän eläinlääkintäviranomaisiin tiedonkulun varmistamiseksi lähialueen eläintautitilanteissa.
- Aluehallintovirasto huolehtii ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon kansainvälisestä yhteistyöstä ja EU-lainsäädännön mukaisten veloitteiden toimeenpanosta.
- Aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue toimii aktiivisesti ympäristösuojelua edistävässä kansainvälisessä yhteistyössä toimialakohtaisissa BAT-ryhmissä.

Asiakslähtöisyys

Aluehallintovirasto parantaa toimintansa asiakslähtöisyyttä asiakaspalautejärjestelmän, asiakassegmentoinnin ja toiminnan vuorovaikutteisuuden lisäämisen avulla.

- Aluehallintovirasto kiinnittää erityistä huomiota vuorovaikutteisuuden lisäämiseen asiakkaiden ja sidosryhmien kesken sekä poikkihallinnollisesti mm. perustamalla asiakasryhmittäin yhteistyöryhmiä/neuvottelukuntia ja luomalla yhteistyöfoorumeita.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa kaikille aluehallintovirastoille yhteisten** tavoitteiden toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekee aluehallintovirastoille yksityiskohtaisen asiakassegmentoinnin, jossa on mm. ryhmitelty myös annettavat palvelut ja palvelukanavat hyödyntäen erityisesti sähköisen asioinnin mahdollisuuksia.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto kehittää aluehallintovirastoille yhteisiä menetelmiä asiakaspalautteen kokoamiseksi ja analysoimiseksi. Etelä-Suomen aluehallintovirasto laatii aluehallintovirastoille yhteisen asiakaskyselymallin, jonka aluehallintovirastot ottavat käyttöön ja toteuttavat vuoden 2011 lopulla.

Palvelukanavat

Aluehallintovirasto tarjoaa palvelujaan asiointipalvelun, asiantuntijapalvelun ja sähköinen palvelu -kanavien kautta siten, että panostetaan sähköisten palvelujen rakentamiseen ja lisätään palvelujen tarjontaa myös yhteispalvelupisteissä.

- Aluehallintovirasto toteuttaa palvelujensa tarjoamisen laaditun palvelukartan ja palvelukanavien käyttöä koskevan suunnitelman mukaisesti.
- Aluehallintovirastolla on käytössä menettely, jolla asiakas ohjataan tarvittaessa syvällisempään asiantuntijapalveluun.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa kaikille aluehallintovirastoille yhteisen** tavoitteen toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto **laatii kaikille aluehallintovirastoille yhteisen** asiakassegmentointiin, prosessien kehittämiseen ja sähköisten palvelujen tehokkaaseen hyödyntämiseen perustuvan **mallin** palvelukanavien käytöstä palveluittain **verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa..**

Aluehallintovirasto edistää **julkisen hallinnon palvelutuotannon kehittämistä** ja valtion palveluntuottajien yhteistyötä **aktiivissa yhteistyössä maakunnan liittojen kanssa.**

- Aluehallintovirasto **osallistuu aktiivisesti yhteispalvelun kehittämiseen ja** edistää valtion palveluntuottajien yhteistyötä sekä arvioi yhteispalvelun kehitystä osana peruspalvelujen arviointia.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa** toimintaa valtakunnallisesti **verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.**

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa** yhteispalvelua valtakunnallisesti edistämällä palvelujen tarjontaa yhteispalvelupisteissä **julkisen hallinnon** palvelukanavia koskevien suunnitelmien mukaisesti.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto vastaa yhteispalvelun verkkosivuston ja valtakunnallisen tietokannan kehittämisestä ja ylläpidosta.

Sähköinen asiointi

Aluehallintovirastot laativat yhteisen verkkopalvelujen toteuttamissuunnitelman, jossa täsmennetään ne palvelut, jotka tullaan sähköistämään vuoden 2013 loppuun mennessä. Erityistä huomiota kiinnitetään suurivolyymisten palveluiden sähköistämiseen.

e

- Aluehallintovirasto osallistuu sähköisen asiointin toteuttamiseen verkkopalvelujen toteuttamissuunnitelman mukaisesti.
- Sähköisen asiointin toteuttamista varten luodaan yhteistyöverkosto (ministeriö, tietohallinto, Valtiokonttori, ValtIT, Etelä-Suomen aluehallintovirasto). Sähköisen asiointin toteuttamisessa otetaan huomioon yleiset valtionhallinnon linjaukset sekä yleiset verkkopalvelujen saavutettavuuteen, käytettävyyteen, luotettavuuteen ja avoimuuteen luodut periaatteet. Sähköisen asiointin suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään valtakunnallisia ratkaisuja mm. asiointitilin, tunnistautumisen ja perusrekistereiden suoraikäytön suhteen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa** ja koordinoi tavoitteen toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto laatii yhteisen verkkopalvelujen toteuttamissuunnitelman yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa** aluehallintovirastojen sähköisen asiointin toteuttamista.

Prosessit

Aluehallintovirasto toimii vastuualuerajat ylittävässä poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja hyödyntää tästä saatavia synergiaetuja.

Aluehallintovirasto ottaa käyttöön prosessijohtamisen toimintamalleja sekä tunnistaa, kuvaavaa ja kehittää ydin- ja tukiprosesseja.

- Aluehallintovirasto nimeää määritellyille ydinprosesseille omistajat (koordinaattorit).
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto valmistelee yhdessä muiden aluehallintovirastojen kanssa suunnitelman tukiprosessien ja asiakasprosessien kartoittamisesta ja kehittämisestä.
- Aluehallintovirasto kehittää tukiprosesseja ja asiakasproesseja laadittavan suunnitelman mukaisesti.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa kaikille aluehallintovirastoille yhteisten** tavoitteiden toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen ja ohjauksen ministeriön kanssa.

- **Aluehallintovirastot vastaavat osaprosessien kartoittamisesta.**
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto suunnittelee aluehallintovirastojen yhteisen prosessien mallintamismenetelmän aluehallintovirastojen prosessien johtamisen tueksi sekä **mallintaa kaikille aluehallintovirastoille yhteisten** prosessien kuvaamista ja yhdenmukaistamista aluehallintovirastoissa.

Laadun arviointi

Aluehallintovirasto ottaa käyttöön CAF-kriteeristön itsearviointin toimintatapana.

- Aluehallintovirasto perehtyy CAF-kriteeristöön itsearviointin toimintatapana ja valmistautuu ensimmäiseen itsearviointiin, joka toteutetaan vuonna 2012.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa kaikille aluehallintovirastoille yhteisen** tavoitteen toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa** yhdenmukaisia menetelmiä ja periaatteita aluehallintovirastojen CAF-arvioinnin toteuttamiseksi.

Sisäinen valvonta

Aluehallintoviraston johto vastaa sisäisen valvonnan toimivuudesta ja kehittää osaltaan sisäisen valvonnan menettelyitä.

- Aluehallintoviraston johto kehittää sisäisen valvonnan menettelyitä ja nimeää aluehallintoviraston sisäisen valvonnan yhteyshenkilön johdon tueksi ja täydentämään tiedonkulkua Lounais-Suomen aluehallintoviraston sisäisen tarkastuksen kanssa.
- Aluehallintovirastoa koskevasta sisäisestä tarkastuksesta sovitaan valtiovarainministeriön kanssa tulosohtausprosessiin kytkeytyen. Aluehallintovirasto solmii vuosittain Lounais-Suomen aluehallintoviraston kanssa sisäistä tarkastusta koskevan palvelusopimuksen.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto tukee ja koordinoi tavoitteiden toteutumista.

Viestintä

Viestintä tukee aluehallintoviraston tavoitteiden toteutumista ja luo osaltaan viraston julkikuvaa.

- Aluehallintovirasto toteuttaa viestintää sekä tiedottaa aktiivisesti uuden viraston toiminnasta ja palveluista toimialueellaan yhteistä viestintästrategiaa ja yhteisiä periaatteita noudattaen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto **mallintaa kaikille aluehallintovirastoille yhteisten** tavoitteiden toteuttamista verkostomaisesti työskennellen aluehallintovirastojen kanssa.

- Viestinnän strategista ja toiminnallista ohjausta sekä seuranta ja tietojenvaihtoa varten perustetaan viestinnän koordinaatioryhmä, joka koostuu valtiovarainministeriön, ohjaavien tahojen ja aluehallintovirastojen viestinnän edustajista. Ryhmä valmistelee aluehallintovirastojen yhteisen viestintästrategian ja sopii viestinnän periaatteet.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto koordinoi yhteisen viestintästrategian ja valtakunnallisten periaatteiden toteutumista sekä kehittää aluehallintovirastoille yhteisiä viestinnän menetelmiä ja toimintatapoja.
- Aluehallintovirastot rakentavat yhdessä uuden yhteisen www-julkaisujärjestelmän (internet, extranet, intranet) niin, että järjestelmä on käyttöön otettavana vuoden 2012 alusta. Hanke tehdään tiiviissä yhteistyössä sekä palveluista, tekniikasta, tietohallinnosta että viestinnästä vastaavien kanssa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto koordinoi hanketta.

3. Toiminnallinen tuloksellisuus

3.1 Toiminnallinen tehokkuus

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus

Julkisoikeudelliset suoritteet: 50 %

Liiketaloudelliset suoritteet: 106 %

3.2 Tuotokset ja laadunhallinta

3.2.1 Palvelukyky ja laatu

Aluehallintovirasto huolehtii kansalaisten ja yritysten oikeusturvan toteutumisesta käsittelemällä kantelut, valitukset, oikaisuvaatimukset ja luvat joutuisasti, tehokkaasti ja laadukkaasti. Palvelujen asiakaslähtöisyyttä vahvistetaan.

Aluehallintovirasto kehittää kantelujen käsittelyprosessia valtakunnallisesti määriteltyjen linjausten mukaisesti.

Aluehallintoviraston palvelukyvyille asetetaan seuraavat tavoitearvot:

Yleiset palvelutavoitteet	Mittari	Tavoite 2011
Tyytyväisyys palvelualttiuteen	Asiakaskyselyn tulos	vähintään 4 asteikolla 0-5
Tyytyväisyys yhteistyökykyyn	Asiakaskyselyn tulos	vähintään 4 asteikolla 0-5
Substanssikohtaiset palvelutavoitteet		Tavoite 2010 ja 2011
Kunnalliskantelut, sosiaali- ja terveys-toimen, sivistystoimen ja ympäristöterveydenhuollon kantelut	Käsittelyaika	keskimäärin 8 kk
Sivistystoimen valitukset ja lausunnot Oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt	Käsittelyaika	keskimäärin 3 kk keskimäärin 2 kk
Kilpailuasiat, selkeästi vähämerkitykselliset tapaukset	Käsittelyaika	1 kk
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien rekisteröintipäätökset	Käsittelyaika	keskimäärin 1 kk
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien kantelut	Käsittelyaika	keskimäärin 9 kk
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat ympäristönsuojelulain mukaiset lupa-asiat	Käsittelyaika	keskimäärin 10 kk
Ympäristönsuojelulain mukaiset lupa- ja ilmoitusasiat	Käsittelyaika	keskimäärin 12 kk
Vesilain mukaiset lupa-asiat	Käsittelyaika	keskimäärin 9 kk
Pelastustoimen kantelut	Käsittelyaika	keskimäärin 6 kk
Pelastustoimen valtionavustukset	Käsittelyaika	keskimäärin 1 kk sisäasiainministeriön määrärahapäätöksen saamisesta
Alkoholiluvat	Käsittelyaika	keskimäärin 1 kk
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat	Käsittelyaika	keskimäärin 2 kk
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympärivuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt	Valvontakäynnit	10 % toimintayksiköistä
Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympärivuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt	Valvontakäynnit	10 % toimintayksiköistä
Ympäristöterveydenhuollon luvat ja päätökset	Käsittelyaika	keskimäärin 6 kk
Ympäristöterveydenhuollon ohjaus ja valvonta	Toteutetut arviointit	Kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmista ja niiden toteumista arvioidaan 33 %

3.2.2 Suoritteet ja julkishyödykkeet

Suorite / julkishyödyke	Tavoite vuodessa 2011
Oikeusturva	
Kantelut, valitukset ja oikaisupyynnöt, ratkaistut, kpl	Kantelut yhteensä 400-450 Sivistystoimen valitukset ja oikaisut 60 Erityishuolto-ohjelman oikaisut ja valitukset 15
Ympäristölupavastuualue	
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat, ratkaistut, kpl	360
Ympäristöterveydenhuolto	
Auditoinnit (kpl)	Määrä sovitaan toiminnallisessa tulossopimuksessa.
Tarkastukset (kpl)	Määrä sovitaan toiminnallisessa tulossopimuksessa.
Järjestetty koulutus (kpl)	Määrä sovitaan toiminnallisessa tulossopimuksessa.
Opetushenkilöstön täydennyskoulutus	
- koulutustilaisuudet	-suomenkieliset 30 -ruotsinkieliset 13
- osallistujat	-suomenkielisiä 1400 -ruotsinkielisiä 600
- koulutettavapäivät	-suomeksi 1800 -ruotsiksi 660
- erillisselvitykset	
Kuluttaja-asiat	
Valtakunnallisia ja alueellisia (hinta)vertailuja	5-6/vuodessa
Valmismatkaliikkeiden valvontakampanja	1 vuodessa
Hintamerkintä- ja/tai kulutusluottoaiheinen valvontakampanja	1 vuodessa
Tarkastukset	

3.3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Johtamisen ja henkilöstön kehittäminen

Aluehallintovirasto kiinnittää erityistä huomiota muutoksen johtamiseen, yhtenäisen toimintakulttuurin luomiseen sekä esimiesten ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

- Aluehallintovirasto laatii vuoteen 2015 ulottuvan viraston henkilöstösuunnitelman.
- Aluehallintovirasto toteuttaa oppimiskartoituksen, tavoitteena tukea elinikäistä oppimista ja asiantuntijuuden säilyttämistä.
- Aluehallintovirasto toteuttaa työhyvinvoinnin edistämiseen liittyviä toimenpiteitä.
- Aluehallintovirasto järjestää koulutusta ja tilaisuuksia yhtenäisen toimintakulttuurin luomiseksi.
- Aluehallintovirasto järjestää esimiehille muutoksen johtamiseen liittyvää koulutusta.
- Aluehallintovirasto varautuu toimialansa koskevan lainsäädännön uudistumiseen ja sen mukana tulevien tehtävien aiheuttamiin uusiin henkilöstön osaamistarpeisiin.

Itä-Suomen aluehallintovirasto tukee ja koordinoi tavoitteiden toteuttamista.

	Tavoite 2010 ja 2011
Henkilötyövuosien kehitys	2010 x htv, 2011 x htv
Tuottavuusvähennystavoite (htv)	2010 x 4 htv 2011 x htv
Työtyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5	3,0
Sairauspoissaolot, pv/htv	10,0
Vakinaisia/määräaikaisia, %	80/20

Tavoitteena on toteuttaa aluehallintovirastoille kohdennetut henkilötyövuosivähennykset hanke- ja toimenpidelähtöisesti kehittämällä toimintaa suunnitelmallisesti ja noudattaen kestävä tuottavuuden periaatteita. Tässä tarkoituksessa aluehallintovirastoille laaditaan vuoteen 2015 ulottuva tuottavuusohjelma.

3.4 Yhteistyökysymykset

Aluehallintovirasto toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden aluetason toimijoiden kanssa. Aluehallintoviraston tulee tehdä kiinteää yhteistyötä alueensa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa erityisesti peruspalvelujen arvioinnissa, sivistystoimen palveluissa, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristölupavastuualueen tehtävissä sekä sosiaali- ja terveystieteiden hallinnon alan rakennerrahastotehtävissä riittävän asiantunteumuksen turvaamiseksi.

Eri aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden tulee olla keskenään tiiviissä yhteistyössä ratkaisutoiminnan yhtenäisyyden varmistamiseksi, lupakäsittelyn prosessien kehittämiseksi sekä erityisasiantunteumuksen hyödyntämiseksi valtakunnallisesti.

Ympäristölupavastuualue tukee toimialueensa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristölupien ja vesilain mukaisten lupien valvontaa. Lupamenettelyiden toimintatapoja kehitetään yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa asiakkaiden palvelun parantamiseksi. Uusien aluehallinnon virastojen aloittaessa varmistetaan, että asiakkaat tuntevat viranomaisten välisen työnjaon lupakäsittelyssä ja valvonnassa. Yhteistyötä parannetaan lupa- ja valvontaviranomaisten yhteiskäytössä olevia tietojärjestelmiä kehittämällä. Ympäristölupavastuualue osallistuu ympäristönsuojelua ja tiedonvaihtoa edistävään valtakunnalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön (esim. toimialakohtaiset BAT-ryhmät ja meluntorjuntayhteistyö).

Ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö toimii kiinteässä yhteistyössä muiden aluehallintovirastojen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten opetustoimen tehtäviä hoitavien yksiköiden kanssa.

Yhteispalvelun edistäminen kuuluu maakunnan liitoille, joiden kanssa aluehallintovirasto tekee aktiivista yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteena on yhteispalvelun lisääminen ja kehittäminen.

ks. kappale 2.

3.5 Muu toiminnallinen tuloksellisuus

Valtavirtaistaminen

Valtavirtaistetaan sukupuolinäkökulma hankkeissa jo toiminnan alkuvaiheessa.

- Jatketaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista aluehallintoviraston hoitamissa sisältökysymyksissä.
- Kootaan tunnistetut osa-alueet aluehallintovirastojen yhteiseksi valtavirtaistamissuunnitelmaksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto osallistuu Valtavirtaistaminen käytäntöön – hankkeeseen vuosien 2010-2012 aikana.

3.6 Taloudelliset resurssit hallinnonaloittain vuonna 2011

Taloudellisten resurssien riittämättömyys on todettu vuoden 2010 osalta jo strategisen tulosso-
pimusneuvottelun yhteydessä alkuvuodesta 2010. Tilanne todettiin uudelleen vuoden 2010
osalta sekä määrärahaesitystä 2011 koskien sekä mm. välitulosneuvotteluissa 2.9.2010 sekä
16.11.2010 päivätyssä valtiovarainministeriölle toimitetussa kirjeessä (liite 4).

- ✚ **Aluehallintovirasto on aiemmin esittänyt vuoden 2011 nettokehykseksi 11.016.371 euroa. Mahdolliset resurssisiirrot ja -tasaukset edellyttävät lisäksi vas-
taavia määrärahasiirtoja.**

3.6.1 LSSAVI kustannusvahdista tuottavuuden kehittämisen veturiksi

Tavoitteiden toteutuminen edellyttää mahdollisimman selkeää keskushallinnon ohjausjärjestel-
mää. LSSAVI esittää, että kaikille aluehallintovirastoille määritellään henkilötyövuosia koskevat
kokonaistavoitteet sekä toiminnan eri osien henkilötyövuositavoitteet esimerkiksi vuoden 2015
loppuun mennessä sekä annetaan kehys tavoitteiden toteuttamiseksi. Kehysbudjetointi tulisi
toteuttaa yli ministeriörajojen. LSSAVI esittääkin tässä yhteydessä halukkuutensa toimia valtion
aluehallinnon uudenvälisen toiminnan ohjauksen mallin kokeilualustana vuosina 2011–2014.
LSSAVIn näkemys on, että ainoastaan tämän tyyppisellä mallilla on mahdollista todella parantaa
tuottavuutta ja aidosti kehittää valtion aluehallintoa.

4. Johtopäätökset

4.1 Toimintaympäristön aktiivinen havainnointi toiminnan suunnitelmallisuuden tukena

Toimintaympäristön ulkoiset muutokset ovat kuluneena toimintavuonna olleet varsin suuria.
Yhteiskunnallinen kehitys ei ole stabiilia, vaan monivivahteikasta ja esimerkiksi talouden osalta
hyvinkin nopeaa ja usein vaikeasti ennustettavaa. Aluehallintovirastoille muutosten vaikutusten
havainnointi ja niiden aiheuttamiin palvelutarpeisiin reagoiminen voi olla erittäinkin haasteellista.
Juuri tämän vuoksi on aluehallintovirastojen tietojohdantamiseen, ennaltaehkäisevään, analysoi-
vaan työhön kiinnitettävä yhä enenevässä määrin huomiota. Myös aluehallintovirastojen strate-
gisten tulosso-
pimusten toimintaympäristökuvaus on päivitettävä vuosittain ja arvioitava miten
muutokset vaikuttavat aluehallintoviraston toimintaan, linkittyen vaikkapa hyvinvoinnin tur-
vaamisen näkökulmasta elintärkeän elinkeinoelämän toimintaedellytysten varmistamiseen lu-
papro-
sessien muodossa tai yksityisten hoivapalveluiden voimakkaaseen lisääntymiseen palve-
lun laadun valvomisen näkökulmasta.

- ✚ **Toimintaympäristön aktiivinen havainnointi ja muutosten vaikutusten analysointi on ehdottoman tärkeää juuri aluehallintovirastojen kansalaislähtöisen toiminnan näkökulmasta.**

4.2 Aluehallintoviraston toiminnan ohjausjärjestelmä ja onnistunut muutosjohtaminen fokuksessa vuonna 2011

Aluehallintovirastojen sisäinen toimintaympäristö on myös edelleen ja myös jatkossa erittäin haastava. Sisäisesti haasteellista on monitasoisen ohjauksen ja kolmen toimintakulttuurin eli entisen lääninhallituksen, työsuojelun ja ympäristöluvut vastuualueiden kulttuurien yhdistäminen toiminnallisesti yhdeksi virastoksi. Työsuojelun vastuualueella on lisähaasteena kolmen työsuojelupiirin toimintakulttuurien yhteensovittaminen.

LSSAVI on jo käynnistänyt määrätietoisen työskentelyn poikkihallinnollisuuden kasvattamiseksi, esimerkiksi laajentamalla toimenkuvia ja kartoittamalla päällekkäisiä toimintoja. Tuottavuustyötä on jo tehty sekä vastuualueiden välillä että vastuualueiden sisällä. Tähän linkittyy myös esimerkiksi työskentelyn käynnistäminen työsuojelun integroimiseksi toiminnallisesti osaksi aluehallintovirastoa. LSSAVI myös kehittää aktiivisesti uusia innovatiivisia toimintamalleja esimerkiksi valvonta-, lupa- ja tarkastusprosessien kehittämiseksi sekä esimerkiksi peruspalvelujen uudistamiseksi. Tietojohtamisen tehostaminen on erittäin keskeistä suunnittelun, päätöksenteon ja johtamisen tukena. Prosessien kehittämisessä korostuu tarve todelliseen muutostyöhön aluehallintovirastoissa, luonnollisesti yhteisesti määritettyjen peruseriaatteiden mukaisesti. Tämä työ tulee tehdä aluehallintovirastojohteisesti osana aluehallintoviraston kokonaisjohtamista, -ohjausta ja -kehittämistä.

Toimintakulttuurin kehittämisessä yhteisöllisyyden lisääminen ja työhyvinvointi ovat keskeisiä paino-pistealueita. Avoimen ja luottamuksellisen johtamiskulttuurin merkitystä ei voi liiaksi korostaa. Toimiva yhteistyö ja hyvä henkilökemia ovat erinomaisen tärkeitä tekijöitä. Johto on avainasemassa LSSAVIn toimintakulttuurin yhtenäistämässä, yhteenkuuluvuuden luomistyössä sekä oman työn ja työyhteisön arvostuksen merkityksen korostamisessa.

Viestinnän rooli muutoksen läpiviemisessä on aivan olennainen. Viestinnän tehostamiseen ja riittävään resurssointiin niin aluehallintovirastoissa yhdessä kuin kussakin aluehallintovirastoissa erikseen on erityisesti panostettava, kuitenkin niin, että viestinnän tasavertaiset edellytykset kussakin aluehallintovirastossa turvataan. LSSAVIn osalta viestintää hoidetaan molemmilla kotimaisilla kielillä.

Tavoitteena on, että kaikilla vastuualueilla luodaan alustaa muutokselle ja pyritään henkilöstön sitouttamiseen yhteisten tavoitteiden taakse. LSSAVI:ssa on syntymässä ”vahva tekemisen mentaliteetti” ts. yrittäjähenkisyyttä, jossa esimiehet toisaalta tukevat henkilöstöä yrittäjämäisen toimintakulttuurin omaksumisessa ja myös itse toimivat tämän hengen mukaisesti. LSSAVI:ssa jatketaan jo vuonna 2010 käynnistynyttä ohjauksjärjestelmän kehittämistä, johtoryhmän strategiatyöskentelyä, esimiesfoorumin toimintaa sekä koko henkilöstön kattavaa laajaa arvokeskustelua. Lisäksi LSSAVIn normaaliin toimintaan kuuluu jatkuva toiminnan itsearviointi.

Kansalaislähtöisen, tuottavamman valtion aluehallinnon ja edelleen aluehallintovirastoille asetettujen strategisten tulostavoitteiden toteuttaminen edellyttää kolmitasoista kehittämistyötä ja eritoten tämän kehittämistyön ohjattua ja johdettua yhteensovittamista. Keskitettyjen aluehallintovirastojen sisäisesti palvelevien keskitettyjen yksikköjen kehittämishankkeet, muut valtakunnalliset kehittämishankkeet ja asiantuntemusta vaativat asiakokonaisuudet sekä vastuualueilla tapahtuva oma kehittämistyö sekä aluehallintovirastojen oman toiminnan strateginen kehittäminen muodostavat laajan kokonaisuuden. Tämän kokonaisuuden strateginen hallinta ja koordinointi eri kokonaisuuksien vaatimine htv-arvioineen, priorisointi ja yhteensovittaminen tapahtuu osana aluehallintoviraston omaa strategista johtamista ja kehittämistä.

- ✚ **Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että keskitettyjen yksiköiden toimesta koordinoitavan kehittämistoiminnan mittavuus/työn kuormittavuus arvioidaan henkilötyövuosina kohdistettuna eri tasoilla tapahtuvaan kehittämistyöhön. Vastaavanlainen arviointi tulee suorittaa myös vastuualueiden oman kehittämistoiminnan osalta. LSSAVI:ssa kehittämistoiminnan kokonaisarviointi on keskeinen osa strategista suunnittelua, ja sitä käytetään johtamisen ja suunnittelun tukena.**

4.3 Strategisten tulostavoitteiden toteutumisen haasteista

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI) kuten muutkin aluehallintovirastot aloitti toimintansa vuoden 2010 alusta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ensimmäistä toimintavuotta on leimannut pääasiallisesti kaksi asiaa: **uuden seitsemän maakunnan alueella toimivan kaksikielisen aluehallintoviraston haasteellinen synnyttäminen ja sen ohjausjärjestelmän luonti sekä samanaikainen taloudellisten resurssien alimitoitus.**

LSSAVIn toiminnan aloittaminen on ollut siinä mielessä erityisen haasteellista, ettei pohjalla ollut valmista lääninhallitusrunkoa, jonka yhteyteen myös uudet toimintamuodot työsuojelu ja ympäristölupa-asiat olisi voitu rakentaa. Toiminnanohjausjärjestelmä, esikuntatoiminnot ja muut vastaavat hallintopalvelut on siis rakennettu alusta alkaen kevään 2010 aikana, ja työ jatkuu edelleen.

Toiminnan ohjausjärjestelmän keskeinen osa ”merikartta” on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kesäkuussa valmistunut toiminta- ja taloussuunnitelma vuosiksi 2010–2011. Suunnitelma sisältää lähiajan vision, mission, tavoittilan ja ”koordinaatit”, joiden mukaan LSSAVIn toimintaa ohjataan ja kehitetään tavoitteena toimia tuottavasti, tehokkaasti, kannattavasti ja järkevästi. Suunnitelma sisältää myös jokaisen vastualueen näkemykset toiminnasta ja asetettujen tavoitteiden realistisuudesta. **Vaikkakin Netraan niin välitulosneuvottelujen yhteydessä kirjattujen tavoitteiden kuin myös loppuvuotta koskevien ennusteiden toteuma on suhteellisen hyvä, on tilanne kokonaisuutena huomattavasti monimutkaisempi. Käytettävissä olevilla resursseilla on pystytty hoitamaan suuri osa tehtävistä kohtuullisesti, mutta samanaikaisesti lakisääteisiä tehtäviä on jouduttu jättämään hoitamatta resurssipulan vuoksi.**

4.4 Strategisen tulostavoitteiden toteutumisen haasteista vastualueittain

PERUSPALVELUT, OIKEUSTURVA JA LUVAT

Täysin uuden viraston ja myös POL-vastuualueen toiminta jouduttiin aloittamaan melko tyhjästä. Työjärjestys vahvistettiin tammikuun 5 päivä ja yksiköiden päälliköt määrättiin tehtäviinsä helmikuun alusta, jonka jälkeen toiminta alkoi vähitellen päästä käyntiin.

Vastuualueelle siirtyi tehtäviä lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston lisäksi viideltä muulta osastolta: sivistysosastolta, kilpailu- ja kuluttajaosastolta, oikeushallinto-osastolta, poliisiosastol-

ta ja hallinto-osastolta. Toiminnan yhtenäistäminen ja sopeuttaminen uuteen tilanteeseen aloitettiin yksiköiden perustamisen jälkeen ja se jatkuu edelleen.

Osa vastuualueelle kuuluvasta toiminnasta hoidettiin edellisessä organisaatiossa eli Länsi-Suomen lääninhallituksessa keskitetysti Turussa. Tämä asian osaava henkilöstö jäi Turkuun. Tämä koskee erityisesti kuluttaja- ja kilpailuhallintoa ja valtionapuihin liittyviä tehtäviä sekä myös oikeushallinnosta siirtyneitä tehtäviä. Ongelma on edelleen akuutti erityisesti kuluttaja- ja kilpailuhallinnossa, jonka osalta ei pystytä tällä hetkellä selviämään lakisääteisistä tehtävistä. Aluehallintovirastojen resurssiselvityksessä kuluttaja- ja kilpailuhallinnon ja oikeusministeriön hallinnonalalta resurssivaje on selkeästi todettu. Kuluttajahallinnon osalta tilanne on entisestään hankaloitunut yhden työntekijän jäätyä eläkkeelle. Terveystieteiden osalta toimintaa on hankaloittanut lääninlääkärivaje. Vakansseja on neljä, mutta täytettynä on yksi kokopäiväisesti ja 2 osapäiväisesti.

Eläkepoistumaan liittyen vastuualueen johto on laatinut yhteistyössä hallintopalveluiden kanssa kesäkuussa 2010 henkilöstösuunnitelman koskien 2010–2011 poistumaa tavoitteena -2 htv:tta. Virkoja ei lakkauteta. Kahdeksan viran osalta arvioidaan tehtävänkuvaukset ja uudelleenjyvitys-tarve toimenkuvien laaja-alastaminen ja maantieteelliset seikat huomioiden.

Resurssiselvityksen mukaan tulosalueen resurssivaje on lähes 9 HTV. Resurssipula on selkeästi vaikeuttanut vastuualueen toimintaa kuluvana vuonna. Mikäli tilanteeseen ei saada parannusta, tulee toiminta vaikeutumaan entisestään, koska henkilöstön jaksamisellakin on rajansa. Tämän vuoden keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu toiminnan vakiinnuttaminen pitkällisen muutosprosessin jälkeen.

Yksiköittäin tilanne on seuraava:

ELINKEINOVALVONTAYKSIKKÖ

- LSSAVI on luotu käytännössä kokonaan uusi kilpailuhallinnon organisaatio kevään ja syksyn aikana. Henkilöstön kouluttautuminen tehtäviin on aloitettu loppuvuodesta.
- Vaasassa vapautunut kuluttajatarkastajan virka on edelleen täyttämättä.
- Jyväskylään ei ole onnistuttu hankkimaan kuluttaja-asioihin tarkastajaa. Sen johdosta AVI-alueelle ei käytännössä tehdä päivittäistavarahuollon, varautumisen, eikä tekijänoikeuslain mukaisia tehtäviä. Kuluttaja-asioita ei Keski-Suomen maakunnassa voida tehdä kuin huomattavan vähäisessä määrin ja erinäisin tilapäisjärjestelyin.
- Määräaikaisia alkoholihallinnon tarkastajien virkoja ei ole voitu tavoitteen mukaisesti vakinaistaa, vaikka tehtävissä on vakinainen virkapohja ja tehtävät ovat lakisääteisiä.

JOHTO

-johdon assistentin tarve on perusteltu ja tarve huomioidaan tehtävässä henkilöstösuunnitelmassa

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON YKSIKKÖ

Ympäristöterveydenhuollon tulossopimusten toteutumisarvio 2010

Ympäristöterveydenhuollontoimialalla oli kolme tavoitetta LSSAVI:n strategisessa tulossopimuksessa 2010.

- Yhteistoiminta-alueiden muodostaminen ja kuntien vastuulla olevan ympäristöterveydenhuollon valvonnan toimeenpanon valvominen ja tukeminen

Aluehallintovirasto on selvittänyt osaltaan kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden muodostumistilannetta ja pyysi sen perusteella selvitykset kolmelta kunnalta, joiden tilanne ei täyttänyt yhteistoimintalain vaatimuksia. Virasto toimitti kesäkuun lopussa sosiaali- ja terveysministeriöön selvitysten tulokset ja lisäksi näkemyksensä konsultaatiotarpeesta yhdessä ympäristöterveydenhuollon valvontayksikössä. Selvitykset ovat merkinneet voimakasta ohjausta yhteistoiminta-alueiden muodostamiseksi.

LSSAVI:n edustajat osallistuivat marraskuussa STM:n, MMM:n ja TEM:n järjestämään kuntien kuulemistilaisuuteen Pirkanmaalla. Tilaisuudessa kuultiin ja ohjattiin kolmea kuntaa, jotka eivät olleet tehneet päätöksiä kuulumisesta ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintalain mukaiseen, riittävän kokoiseen yhteistoiminta-alueeseen. Yksi alimitoitettu valvontayksikkö Keski-Suomesta ilmoitti tehneensä päätöksen liittymisestä lain vaatimukset täyttävään yhteistoiminta-alueeseen. Näin LSSAVI:n alueella yhteistoiminta on käynnistymässä lain edellyttämällä tavalla.

- Aluehallintovirasto varmistaa viranomaisvalvonnan suunnitelmallisuuden, riskiperusteisuuden, yhdenmukaisuuden, kattavuuden ja kustannustehokkuuden toteutumista kunnissa omalla alueellaan.

Tämä on tapahtunut arvioimalla kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden vuotuisia elintarvike-, tupakka- ja kemikaalivalvonnan sekä terveydensuojelun valvontasuunnitelmia ja niiden toteutumista sekä auditoimalla muutaman kunnan elintarvikevalvonnan järjestämistä.

Kuluvana vuonna ei aivan päästä tavoitteeseen, jonka mukaan arvioidaan 33 % kuntien valvontasuunnitelmista. Vaasan alueella jää tavoite resurssipulasta johtuen saavuttamatta terveydensuojelulain, tupakkalain ja kemikaalilain mukaisten kuntien valvontasuunnitelmien osalta. Tilanne voidaan korjata ensi vuoden puolella jos tehtävään saadaan määräaikainen tarkastaja.

- Aluehallintovirasto varmistaa eläinlääkintähuollon palvelujen saatavuuden sekä edistää eläinten terveydenhuoltoa.

Myös peruspalveluiden saatavuuteen kuuluvana yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena ollutta eläinlääkintähuollon palvelujen saatavuutta on selvitetty Eviran kanssa yhteistyössä ke-

väällä 2010. Selvityksen yhteydessä on ohjattu kuntia palvelujen saatavuuden turvaamiseksi. Eläinten terveydenhuoltoa on edistetty ohjaamalla kuntia perustamaan valvontaeläinlääkärien virkoja ja näin vapauttamaan kunnaneläinlääkärien työpanosta eläinten terveydenhuoltotyöhön.

LSSAVI on osallistunut ympäristöterveydenhuollon yhteisen ja toimialakohtaisten valvontaohjelmien laatimiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon toimialakohtaisesti Valvira:n, Evira:n ja TUKES:n kanssa.

Vuoden 2010 lakisääteiseen peruspalvelujen arviointiin kuuluu eläinterveydenhuollon palvelusten saatavuuden selvittäminen. Arviointi käynnistyy 2010 puolella ja valmistuu keväällä 2011. Arviointi tulee vaikuttamaan kehittävästi eläinterveydenhuoltoon.

Ympäristöterveydenhuollon strategiset tulostavoitteet tultaneen pääosin saavuttamaan vuonna 2010.

2. Ympäristöterveydenhuollon toiminnalliset tulostavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon yksikössä on laadittu toiminnalliset tulossopimukset Evira:n, STM:n ja TUKES:n kanssa.

- Evira:n tulossopimus sisältää elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tavoitteet. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston tavoitteena on ohjata ja valvoa toimialaansa laatimansa valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tulossopimuksen liitteenä ja siinä on otettu huomioon valtakunnallisten elintarvike- sekä eläinten terveys- ja hyvinvointiohjelmien vaatimukset. Suunnitelmaan sisältyy myös valtakunnallisista ohjelmista valittuja valvontahankkeita.

Elintarvikevalvonnassa tavoitteet tultaneen saavuttamaan suurimmaksi osaksi. Ongelmaa saattaa olla eläinperäisten elintarvikkeiden valvonnan osalta, sillä Pirkanmaalta ja Keski-Suomesta puuttui valvontaresurssi alkuvuoden ajan.

Vuoden 2009 lopulla voimaan tullut eläinlääkintähuoltolaki toi virastolle uusia tehtäviä. Uudet viranhaltijat saatiin palkatuksi kevään ja kesän aikana. Viimeinen **tuli** virkaansa syyskuussa. Heidän työpanoksensa tukee eläinten hyvinvoinnin valvontaa.

Syksyn aikana ilmeni kuitenkin, että uusille valvontaeläinlääkäreille Eviran määräämät tarkastustavoitteet eivät ehkä täyty. Tämä johtuu kolmesta syystä. Valvontatilanne ajautui vaikeaksi, kun eläinlääkärivirkojen täyttämisen siirtyi käytännön syistä vuoden puoliväliin ja Eviran tarkastuslistat tulivat suurimmaksi osaksi vasta kesäkuussa. Sen lisäksi uusien eläinlääkärien kouluttaminen ja perehdyttäminen vei niin paljon aikaa, että valvontatyö pääsi tehokkaaseen vauhtiin vasta syyskuussa. Tästä johtuen tavoite saattaa jäädä saavuttamatta. Valvonnassa on priorisoitu ns. täydentävien ehtojen valvontaa, koska niiden heikko toteuttaminen saattaa johtaa EU:n maksamien maataloustukien vähentämiseen Suomen maataloudelle.

Eläintautien torjuntaan liittyvät tavoitteet toteutunevat pääosin.

- Terveysturvajärjestelmän, tupakka- ja kemikaalivalvonnan tavoitteet on kirjattu LSSAVI:n ja STM:n väliseen sopimukseen. Niiden saavuttamisessa ei ole ongelmaa muuten kuin kuntien valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arvioinnissa Vaasan päätoimipaikan alueella. **Resurssivajeesta johtuen arviointitavoitetta ei saavuteta, kuten edellä on strategisten tavoitteiden osalta jo mainittu.**
- TUKES:n ja LSSAVI:n tulossopimuksessa kuvataan tuoteturvallisuusvalvonnan tavoitteet, jotka jakaantuvat toiminnalliseen tehokkuuteen, suoritteisiin ja valvontaprojekteihin. Tällä hetkellä näyttää siltä, että tulostavoitteet saavutetaan vuonna 2010.

Tampereella on 2 uutta valvontaeläinlääkäriä ja elintarviketarkastaja. Vaasassa on samoin kaksi uutta valvontaeläinlääkäriä. Näiden virkojen tukitoiminnot ts. osastosihteerityöt on hoidettu työllisyysvaroin. Osastosihteeritarve hoidetaan tilapäisratkaisuin syksyyn asti. Lisäksi 2 osastosihteeria nostetaan resurssitarpeiden prioriteettilistalla kärkipäähän. Lääninterveystarkastajan avuksi palkattiin korkeakouluopiskelija kesätöihin.

OIKEUSTURVA JA KOULUTUS -YKSIKKÖ

-Tampereelle oleva lakimiehen virka vakinaistetaan ilman haettavaksi julistamista.

-Terveysturvajärjestelmän kanteluihin palkataan syksyvuolella eläköityvien 4 henkilön palkoista vapautuvalla osalla määräaikainen työntekijä ajalle 1.6-31.1.2010.

SOSIAALI- JA TERVEYSTURVA

-Jyväskylässä määräaikaisesti 31.8.2011 täytettynä oleva ylitarkastajan (sosiaalihoito) virka täytetään vakinaisesti 1.9.2011 lukien sitä auki julistamatta.

-Jyväskylässä määräaikaisesti 31.8.2011 saakka täytettynä oleva ylitarkastajan (terveysturva) virka täytetään vakinaisesti 1.9.2011.

-Tampereella täyttämättömänä oleva aluehallintoylilääkärin virka täytetään vakinaisesti alkuvuodesta 2011.

- Tampereella määräaikaisesti 31.8.2011 saakka täytettynä oleva osastosihteerin virka täytetään vakinaisesti 1.9.2011 lukien ja Vaasassa 1.2.2011 vapautuva ylitarkastajan virka täytetään vakinaisesti 1.3.2011 lukien.

YMPÄRISTÖLUVAT -VASTUUALUE

Ympäristölupavastuualueelle on hyväksytty työjärjestys 11.3.2010. Vastuualueen johtaja aloitti työnsä maaliskuussa 2010. Yksiköiden (teollisuus, eläinsuojat ja vesitalousasiat, kalankasvatus ja turvetuotanto) päälliköt ja heidän sijaisensa on nimetty 1.4.2010 ja heidän nimityksensä ovat voimassa 31.3.2012 saakka. Lisäksi organisaatioon kuuluu ympäristölupasihteeristö sekä substanssiasiantuntijat.

Ympäristölupavastuualueen toiminta käynnistyi kunnolla vasta loppukevästä ja suuri osa voimavaroista on mennyt toiminnan käynnistämiseen. Ympäristöluvat-vastuualueelle tuli kevään hakukierroksen yhteydessä 11 virkaan yli 400 hakemusta. Päätökset on tehty ja vastuualueella työskentelee vuoden lopussa 32 vakinaista henkilöä. Syksyllä siirtymäajalla on lisäksi määräaikaisia henkilöitä, jolloin henkilömäärä on tilapäisesti n. 40. Vuoteen 2012 mennessä **tavoitteena on täyttää** vielä 4 virkaa, jolloin kokonaisvahvuus on 36 htv:ta. Kaiken kaikkiaan toiminta-alueen kokoon nähden mitoitus ei ole riittävä. Ympäristölupavastuualueen 36 htv:ta on alimitoitettu suhteutettuna alueella vireillä tulevien lupa- ja hakemusasioiden määrään. Htv-määrän tulisi olla ainakin 38 htv. Ympäristöluvat - vastuualueelta eläkkeelle siirtyy vuosien 2010–2011 aikana 1 henkilö. 2011 eläköitymisen seurauksena vapautuva virka täytetään välittömästi.

YM on huomionnut tuottavuusnäkökulman Ympäristöluvat-vastuualueen osalta. Alunperin 38 htv:n vahvuudesta on päädytty 36 htv:een. Tuottavuusvastuuta ei siis ole vuosina 2010–2011.

Viroista suuri osa on täytetty, joskin voimaan astunut virantäyttölupa on harmillista ja vaikeuttaa vastuualueen hyvin edennyttä käynnistystä ja organisointia. Jo toteutetuilla ja jatkossa toteutettavilla rekrytoineilla on pyritty asiantuntevan, tärkeät osaamisalueet kattavan henkilöstön kokoamiseen, missä on tähänastisten rekrytointien osalta kiitettävästi onnistuttu.

Ympäristölupavastuualueen organisoiminen "iskukykyiseksi " vuoden 2011 alusta edellyttää juohevan ja suunnitelmien mukaista täyttöprosessin etenemistä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ympäristöalue toimii laajalla maantieteellisellä alueella ja toimintaa on vielä viidellä paikkakunnalla. Henkilöstön sijoittumisessa tavoitteena on, että vuonna 2012 henkilöstöstä pääosa on päätoimipaikassa Vaasassa, ja 10 henkilöä Jyväskylässä ja Tampereella. Seinäjoelta ja Kokkolasta toiminta loppuu vaiheittain. Henkilöstön sijoittuminen on myös vaatinut kiinteistösuunnitelman päivittämistä ja Vaasan päätoimipaikan tilat on järjestetty uudelleen kesän 2010 aikana.

LSSAVIn alueella tulee keskimäärin 330 lupa- ja hakemusasia vireille vuosittain, mikä on ympäristölupavastuualueista toiseksi eniten. Vireille vuosittain tulevista lupa- ja hakemusasioista suuri osa on vesitalousasioita ja YSL:n mukaisia ympäristölupahakemuksia. Arvioiden mukaan tulevina vuosina vuosittain vireille tulevien asioiden määrä kasvaa. Mitoituksessa ei ole myöskään huomioitu uusia alueelle kohdistuvia toiminnallisia haasteita. Tulevia toiminta-alueella suunnittelun alla olevia tuulivoimahankkeita ei ole osattu huomioida mitoituksessa lainkaan. Veteen tulevat tuulivoimalat tulevat luvitettaviksi LSSAViin, samoin kuin osa maalle suunnitteilla olevista isoista tuulivoimaloista.

Ympäristölupavastuualueen tulostavoitteena strategisen tulossopimuksen mukaisesti on tuottaa 360 ratkaisua sovituilla käsittelyajoilla. Aluehallinnon uudistamisen ensimmäisenä toimintavuonna 2010 **ei päästä** tulostavoitteisiin ja asioiden käsittely viivästyy ja osittain siirtyy eteenpäin. Pääsyyinä tähän on LSSAVIn ympäristöluvat –vastuualueen käynnistyminen täysin uutena toimintana vuoden 2010 alusta. HTV-määrä on tarkoitus nostaa täysimääräiseksi vasta vuonna 2012. Ympäristövastuualueen tuloarvio **on vuotta 2010** koskien epärealistinen ja selkeästi yläkanttiin arvioitu. Ympäristövastuualueen osalta on arvioitu uudelleen tulot vuoden 2010 osalta. Resurssipula johtaa käsittelyaikojen pitenemiseen ja töiden ruuhkautumiseen.

Vuonna 2012 tavoitteena itsenäinen täysimittainen ympäristölupavastuualue, jonka jälkeen kehittämistyölle asetetaan kunnianhimoisemmat tavoitteet.

Tieto- ja virastopalvelujen osalta vastualueen esittämät kehittämistarpeet kohdistuvat erityisesti tietohallintoon ja hallinnon tukipalvelujen saatavuuteen. Vastuualueella on edelleen käytössä oma AHJO-asianhallintajärjestelmä, joka on tarkoitus poistaa VALDAn myötä. Muihin ympäristölupavastuualueisiin verrattuna vastuualueella on vielä tarve +1 lupasihteriin. Lisäresursseilla olisi mahdollisuus päästä lähemmäksi tavoitetasoa.

PELASTUSTOIMI- JA VARAUTUMINEN -VASTUUALUE

Pelastustoimi- ja varautuminen –vastualueen tilanne on pysynyt resurssipulan vuoksi alkuvuodesta raportoidun mukaisena. Risti riita lakisääteisten tehtävien ja täyttämättömien virkojen välillä on ilmiennyt. Kokonaishenkilömäärästä seitsemän on neljä tarkastajaa/ylitarkastajaa, joista yhden äitiyslomasijaisuus ja yhden viran täyttäminen loppuvuodesta (10/2010) ei ole tehnyt mahdolliseksi hoitaa tehtäviä kaikilta osin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Pelastustoimi ja varautuminen –vastualueen henkilöstöresurssien puute on ongelmallista ja johtanut lakisääteisten tehtävien hoitamatta jättämiseen/viivästytykseen.

Vastualueen näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää onkin toiminnan vakiinnuttaminen ja resursointi siten, että lakisääteiset tehtävät pystytään hoitamaan. Vasta tämän jälkeen painopistettä siirretään enemmän myös toiminnan kehittämiseen.

Vastuualueella on tehty henkilöstösuunnitelma 8 htv:n mukaan. Lokakuun 2010 rekrytoinnin myötä htv-määrä on 7. Tavoitteena on kaikkien 8 viran täyttö mahdollisimman pikaisesti. Tavoitteen toteutuminen on riippunut AVI:n resurssiselvityksen tuloksista sekä yleisen taloudellisen tilanteen kehittymisestä.

Tilanne on SEVESO-laitosten ja pelastuslaitosten valvonnan yleisen organisoinnin osalta parantumassa vuonna 2011 pelastusylitarkastajan virantäytön 10 /2010 johdosta. Myös valmiustoitinnan ja varautumisen osalta on päästy tavoitteisiin.

Toisen pelastusylitarkastajan tehtävänä tulee olemaan pelastuslaitosten valvonta ja kuntien varautumisen tukeminen.

RUOTSINKIELINEN OPETUSTOIMEN PALVELUYKSIKÖ

Ruotsinkielisen palvelun turvaamiseksi opetustoimessa muodostettiin erillinen itsenäinen ruotsinkielinen palveluyksikkö 1.1.2010. Yksikkö on valtakunnallinen ja aluehallintovirastojen yhteinen. Yksikkö on sijoitettu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon Vaasa päätoimipaikanaan, minkä lisäksi yksiköllä on toimipisteet Helsingissä ja Turussa.

Ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön toimialueena on koko Suomi. Tehtäviin kuuluvat oikeusturva-asiat, ohjaus, neuvonta ja opetushenkilöstön jatkokoulutus, peruspalvelujen arvioin-

ti sekä varautuminen ja kansainväliset asiat. Lisäksi yksikkö on asiantuntija ruotsinkielistä opetus- ja kirjastotointa koskevissa kysymyksissä, jotka hallinnollisesti kuuluvat ELY-keskuksen alaisuuteen.

Lisäksi ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikkö on ja tulee olla edustettuna valtakunnallisen roolinsa vuoksi valtakunnallisissa ministeriön asettamissa työryhmissä. Toiminta on myös erilaista muiden sisäistä kehittämistä tekevien erikoistumisyksikköjen toimintaan ja lähinnä verrattavissa substanssivastuualueeseen POL:iin.

Tässä vaiheessa on täytetty 14 virkaa, ja anomus on valmiina jätettäväksi valtiovarainministeriölle luvan saamiseksi kirjastotoimentarkastajan viran täyttämiseen. Vastuualueena on koko Suomen ruotsinkielinen alue. Henkilötyövuosien määrä on oikea suhteutettuna tehtävien luonteeseen ja palvelun tarjoamiseen kolmella paikkakunnalla. Kirjastoasioiden siirtyessä ELY-keskusten hoidettavaksi, jäi ruotsinkielisen kirjastoimenasioiden hoito ratkaisematta. Parhailaan neuvotellaan OKM:n kanssa ruotsinkielisen kirjastotoimentarkastajan viran perustamisesta, jotta voidaan tarjota oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen palvelu molemmille kieliryhmille.

Ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksiköstä jää yksi eläkkeelle vuosien 2010–2011 aikana, ja lähivuosina Vaasassa jää eläkkeelle useampia henkilöitä. Lisäksi on tarvetta virkarakenteen muutoksiin. Vastuualueen osalta analysoidaan jo vuotta 2012 silmälläpitäen, millaisia muutoksia yksikön toiminnassa mahdollisesti on, ja miten ne vaikuttavat virkojen sisältöön/toimenkuviin.

Osastosihteerien tarve vähenee, ja uusien rekrytointien painopisteen tulee olla asiantuntemuksessa. Vuotta 2011 koskien päätoimipaikan Vaasan resursseja on vahvistettava. Tämän vuoksi tarvitaan juristin ja erikoissuunnittelijan virat. Henkilöstön rakenne on toimintaan ja myös pääpaikkakunnan rooliin nähden epätarkoituksenmukainen. Tilalle tarvitaan lisää asiantuntijoita. Juristin viran vakinaistaminen Vaasassa on erittäin tärkeää. Juristin viran sijoittaminen Vaasaan linkittyy yksikön päällikön laatimaan henkilöstösuunnitelmaan.

Ruotsinkielinen yksikkö hoitaa sekä siis AVI- että ELY-tehtäviä. ELY-yhteistyö on erittäin kompleksista ja haastavaa ja vaatii henkilöstöresursseja, joita ei ole huomioitu resurssijaossa. Käytännössä tämä tarkoittaa ruotsinkielisen palveluyksikön lakisääteistä yhteistyön käytännön toteuttamista Pirkanmaan, Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Pohjanmaan ELY-keskusten kanssa. Koska nykyinen lainsäädäntö sallii ruotsinkielisen yksikön toimivan ainoastaan asiantuntijana ELY-asioissa, on erityisen tärkeää löytää näille tehtäville oikeat yhteistyömuodot. Kaikkien ELY-keskusten kanssa on solmittu yhteistyösopimukset. Tavoitteena jatkossa on, että ruotsinkielisen yksikön tarkastajat voisivat toimia tästedes esittelevinä virkamiehinä seuraavissa ruotsinkielistä opetustointa koskevissa asioissa:

- ☐ alueelliset ESR-hankkeet
- ☐ valtakunnalliset ESR-hankkeet
- ☐ aikuiskoulutus (esim. alueelliset aikuiskoulutusstrategiat)
- ☐ kirjastoasiat.

Tämä edellyttää muutosta lainsäädäntöön, mikä puolestaan vaatii runsaasti juridista valmistelutyötä.

Lopuksi voidaan todeta, että Ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön osalta tulostavoitteet vuodelle 2010 saavutettiin hyvin.

Lopuksi

Valtion aluehallinto on ison rakenteellisen ja asenteellisen muutoksen edessä. Aluehallinto on siirtymässä aino harppauksin kohti

 toimintojen ja palvelujen sähköistä hallintaa,

 avointa viestintää ja

 poikkihallinnollisuutta, joka

edellyttää tiivistä yhteistoimintaa ja uuden johtamiskulttuurin omaksumista.

5. Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Aluehallintovirasto on toimittanut valtiovarainministeriölle väliraportin tavoitteiden saavuttamisesta annettavien tulossuunnitteluohjeiden mukaisesti.

Sopimus on voimassa 31.12.2011 saakka. Sopimusta voidaan tarkistaa sopimuskaudella.

Helsingissä x.x.201

Jorma Pitkämäki
Ylijohtaja

TYÖSUOJELUA KOSKEVA OSIO

Liiteasiakirja on käsitelty ja hyväksytty työsuojeluneuvottelukunnassa 8.4.2009 sekä sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston johtoryhmässä 20.4.2009.

1 Toiminta-ajatus ja toimintaympäristön kuvaus

1.1 Toiminta-ajatus

Työsuojelun aluehallintoviranomaiset toimivat yhteiskunnan antamin valtuuksin siten, että työstä ihmisen terveydelle aiheutuvat vaarat ja haitat sekä työsuhteen ehtoihin liittyvät lainsäädännössä tarkoitetut pelisäännöt ovat asianmukaisesti hallinnassa.

1.2 Toimintaympäristön kuvaus

Työelämän ja -markkinoiden joustavuus ja monimuotoisuus ovat lisääntyneet jatkuvasti. Väestön ikääntyessä työuria pyritään jatkamaan pidempään ja samanaikaisesti nuoria pyritään saamaan työelämään aiemmin. Talouden nousu- ja laskusuhdanteet heijastuvat työelämään ja vaikuttavat mm. työvoiman käyttötapoihin. Pitkällä aikavälillä työolot ovat kehittyneet hyvään suuntaan. Viime vuosina kuitenkin työtaturmien määrän vähentyminen on pysähtynyt ja joillakin toimialoilla työtaturmat ovat lisääntyneet. Aiempaa selvemmin on nähtävissä toisaalta monien työpaikkojen suuret panostukset työolosuhteisiin ja henkilöstön hyvinvointiin ja toisaalta joidenkin työpaikkojen välinpitämättömyys vähimmäistyöehdoista ja -työolosuhteista. Fyysisen työympäristön rinnalle ovat nousseet voimakkaasti psykososiaalisen työympäristön kysymykset. Palkansaajien kokemukset syrjinnästä ja kiusaamisesta työelämässä ovat lisääntyneet.

Monikulttuurisista työympäristöistä, ulkomaisen työvoiman ja vuokratyövoiman lisääntyvistä käytöstä, työvoiman liikkuvuudesta ja usean työnantajan yhteisistä työpaikoista on tullut merkittäviä haasteita työpaikkojen työsuojeluosaamiselle ja toimivien työpaikkakohtaisten käytäntöjen luomiselle. Uhat kaksien työmarkkinoiden syntymiselle Suomeen sekä työnantajien eriarvoiselle kilpailulle ovat lisääntyneet. Pahimmillaan harmaa talous pitää sisällään jopa järjestäytyntä rikollisuutta.

Sairauspoissaolojen osuus kokonaistyöajasta on lisääntynyt. Mielenterveyden häiriöt ovat tällä hetkellä yksi suuri työkyvyttömyyttä aiheuttava tekijä. Toinen merkittävä tekijä sairauspoissaoloihin ja työkyvyttömyyseläkkeisiin on edelleen tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Sairauspoissaolojen lisääntymiseen vaikuttaa myös jonkin verran työssä käyvien aiempaa korkeampi keski-ikä.

2 Linjaukset ja tavoitteet

Työsuojelun vastuualueiden toiminta tukee hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista vaikuttamalla työpaikkojen työoloihin pitämällä yllä työpaikkojen turvallisuutta ja terveyttä. Toiminta edistää työelämän laatua sekä työikäisen väestön työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa niin, että ennenaikainen työelämästä pois siirtyminen vähenee. Tavoitteita toteutetaan valtakunnallisessa masennuksen ehkäisy (Masto)-hankkeessa ja so-

siaali- ja terveysministeriön koordinoimassa Työhyvinvointifoorumissa osana hallituksen Työn, yrittämisen ja työelämän -politiikkaohjelmaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveystalouden strategian keskeinen tavoite on, että suomalainen yhteiskunta on vuonna 2015 elinvoimainen, taloudellisesti kestävä ja toiminnoiltaan tehokas ja dynaaminen. Ministeriön neljä strategista asiakokonaisuutta ovat:

- Edistetään terveyttä ja toimintakykyä
- Lisätään työelämän vetovoimaa
- Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä
- Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva

Työsuojelun strategisena tavoitteena on työssä jaksamisen ja jatkamisen turvaaminen. Ministeriön työsuojelua koskevat linjaukset perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan työsuojelustrategiaan, jossa määritellään toiminnan tavoitteet, painoalueet ja kehittämissuunnitelmat. Työsuojelustrategia korostaa työpaikan oma-aloitteista, järjestelmällistä ja ennakoivaa toimintaa työsuojelussa. Työsuojeluhallinnon osalta strategia painottaa ennen kaikkea toiminnan vaikuttavuutta. Työsuojelun vastuualueiden toimintaa kehitetään yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja muiden toimijoiden kanssa työelämän tarpeiden pohjalta. EU:n työsuojelustrategian vuosien 2007- 2012 keskeinen tavoite työtapaturmien vähentämiseksi 25 prosentilla strategiakauden aikana on huomioitu kansallisissa linjauksissa.

Työsuojeluviranomaisten keskeinen tehtävä on valvoa työsuojelua koskevan lainsäädännön noudattamista työpaikoilla. Valvonnan lähtökohtana on toiminnan tavoitteellisuus ja yhteiskunnallisen hyödyn aikaansaaminen. Valvonnan keskeisenä tehtävänä on ehkäistä ja vähentää työolojen aiheuttamia terveydellisiä haittoja. Pääosa toiminnasta kohdistetaan sellaisille alueille, joilla valvonnalla voidaan estää työn ja työolojen aiheuttamaa haitallista kuormitusta ja torjua työtapaturmia. Valvonnan avulla pyritään vaikuttamaan siihen, että työntekijöiden työ- ja toimintakyky ei heikkene huonojen työolojen takia. Lähtökohtana on varmistaa, että työpaikan turvallisuusriskit on arvioitu ja ne ovat työnantajan hallinnassa.

Sosiaali- ja terveysministeri Liisa Hyssälän asettaman kolmikantaisen resurssityöryhmän raportin (27.2.2009) mukaisesti kehittämistavoitteena on työsuojelun vastuualueiden tasapainoinen ja kattava resursointi niin, että työsuojeluvalvontaa voidaan jatkossakin toteuttaa tuloksellisesti ja vaikuttavasti.

3 Tulostavoitteet vuosille 2008–2011

Runkosopimuksessa vuosille 2008 – 2011 valvonnan kohdentamisen toimialoiksi on valittu muun muassa vähittäiskauppa, majoitus ja ravitsemistoiminta, rakentaminen, siivous ja jätehuolto, koneiden, laitteiden, elintarvikkeiden, tekstiilien, sahatavaran, puu-, paperi- ja metallituotteiden valmistus, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, koulut, poliisi, rajavartiolaitos ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöpalvelut.

Vuosina 2008 – 2011 pyritään parempaan työn aiheuttaman haitallisen henkisen ja fyysisen kuormituksen ehkäisyyn, työtapaturmien torjuntaan, kemikaaliriskien hallintaan sekä työelämän yleisten pelisääntöjen noudattamiseen. Tulosten saavuttamisessa työpaikko-

jen oma osaaminen ja työsuojelun hallintajärjestelmät ovat keskeisiä tekijöitä. Toimintaa suunnataan asioihin, joiden tiedetään vaikuttavan työhyvinvointiin.

Toiminnan kohteina ovat työpaikat, joilla esiintyy mm. asiakasväkivallan uhkaa, häirintää ja syrjintää, käsin tehtäviä nostoja, toistotyötä ja työtapaturmia. Työelämän laadun turvaamisessa muita tärkeitä kohteita ovat työaikalainsäädäntöä, määräaikaista työsopimuksia, ulkomaalaisten työteko-oikeutta ja työsuhteen ehtoja, vuokratyövoiman käyttöä, tilaajavastuuta ja tuotteiden turvallisuutta koskevien pelisääntöjen noudattaminen. Vuosina 2008-2011 keskeisenä tavoitteena on viranomaisaloitteisten työpaikkatarkastusten määrän nostaminen 50 prosenttia.

Työsuojelusäädösten noudattamiseen liittyvään asiakaskysyntään vastataan kaikilta osin sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluvalvonnalle määrittelemiä toimitusaika- ja saavuustavoitteita noudattaen. Asiakasaloitteisen toiminnan sisältö ja laatu pyritään yhtenäistämään. Tavoitteena on työsuojeluvalvonnan sisällön ja laadun tasalaatuisuuden varmistaminen valtakunnallisesti. Sähköistä asiointia sekä valvontatoimintaa tukevaa viestintää kehitetään resurssien käytön tehostamiseksi.

Toiminnan hyvään vaikuttavuuteen pyritään yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa niin valtakunnallisella kuin alueellisella tasolla. Lisäksi toiminnan tukena on muiden viranomaistahojen sekä asiantuntija- ja tutkimuslaitosten verkosto.

OTE ALUEHALLINTOVIRASTOJEN STRATEGIA-ASIAKIRJASTA

Poliisitoimi

Aluehallintoviraston poliisin vastuualue osallistuu alueelliseen viranomaisyhteistyöhön ottaen huomioon lähes maakuntien kokoisiksi muodostetut poliisilaitokset.

Aluehallintoviraston poliisin vastuualue osallistuu poliisitoimen osalta peruspalvelujen arviointiin. Poliisin arviointikohteet määritellään poliisin strategian ja sisäisen turvallisuuden ohjelman keskeisistä painopistealueista.

Poliisin toiminta painottuu entistä enemmän rikosten, häiriöiden ja kansalaisten turvallisuutta vaarantavien muiden uhkatekijöiden ennalta ehkäisemiseen. Poliisi osallistuu alueelliseen valmius- ja varautumissuunnitteluun yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Aluehallintoviraston poliisin vastuualueiden tehtävät määritellään toiminnallisesti perustettavan poliisin keskushallintoviranomaisen alueilla toimiviksi yksiköiksi. Tällä halutaan edistää poliisitoimen linjausten valtakunnallista yhdenmukaisuutta ja poliisipalveluiden laadullista tasoa maan eri osissa. Paikallispoliisin tulostavoitteet määritellään poliisin keskushallintoviranomaisen ja poliisilaitosten välisissä tulossopimuksissa, joiden valmisteluun sekä seurantaan aluehallintoviraston poliisin vastuualueet kiinteästi osallistuvat.

Aluehallintovirastojen poliisin vastuualueiden keskeiset strategiset linjaukset perustuvat valtakunnallisiin poliisitointa koskeviin linjauksiin, joiden mukaan paikallispoliisin toiminta painottuu jatkossa enemmän rikosten ja muiden kansalaisten turvallisuutta vaarantavien uhkatekijöiden ennalta ehkäisemiseen.

Aluehallintovirastot tukevat paikallista turvallisuussuunnittelutyötä ja arvioivat jatkossa enemmän poliisitoimen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja poliisipalveluiden saatavuutta. Peruspalvelujen arvioinnin kohteet määritellään poliisitoimen osalta poliisin strategia-asiakirjan ja sisäisen turvallisuuden ohjelman keskeisten painopistealueiden pohjalta, jolloin peruspalvelujen arviointi toteuttaa osaltaan valittua yhteistä strategista suuntaa.

Aluehallintoviraston poliisin vastuualueen rooli valmius- ja varautumissuunnittelussa on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistaminen poikkeusoloissa aluetasolla sekä liikennepolttoaineiden säännöstelyjärjestelmän (LIPO) alueellinen ylläpito.

Substanssikohtaiset palvelutavoitteet	Mittari	Tavoite 2010 ja 2011	ARVIINTIASTEIKKO (5 erinomainen)				
			1	2	3	4	5
Kunnalliskantelut, sosiaali- ja terveystoimen, sivistystoimen ja ympäristöterveydenhuollon kantelut	Käsittelyaika	keskimäärin 8 kk	14	12	10	8	7
Sivistystoimen valitukset ja lausunnot	Käsittelyaika	keskimäärin 3 kk	6	5	4	3	2
Oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt		keskimäärin 2 kk	5	4	3	2	1
Kilpailuasiat, selkeästi vähämerkitykselliset tapaukset	Käsittelyaika	1 kk	1,6	1,4	1,2	1,0	0,8
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien rekisteröintipäätökset	Käsittelyaika	keskimäärin 1 kk	1,6	1,4	1,2	1,0	0,8
Kiinteistön- ja vuokrahuoneistojen välittäjien kantelut	Käsittelyaika	keskimäärin 9 kk	12	11	10	9	8
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat ympäristönsuojelulain mukaiset lupa-asiat	käsittelyaika	keskimäärin 10 kk	13	12	11	10	9
Ympäristönsuojelulain mukaiset lupa- ja ilmoitusasiat	käsittelyaika	keskimäärin 12 kk	15	14	13	12	11
Vesilain mukaiset lupa-asiat	käsittelyaika	keskimäärin 9 kk	12	11	10	9	8
Pelastustoimen kantelut	Käsittelyaika	keskimäärin 6 kk	9	8	7	6	5
Pelastustoimen valtionavustukset	Käsittelyaika	keskimäärin 1 kk sisäasiainministeriön määrärahapäätöksen saamisesta	1,6	1,4	1,2	1,0	0,8
Alkoholiluvat	Käsittelyaika	keskimäärin 1 kk	1,6	1,4	1,2	1,0	0,8
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat	Käsittelyaika	keskimäärin 2 kk	5	4	3	2	1
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympärivuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt	Valvontakäynnit	10 % toimintayksiköistä	4	6	8	10	12
Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympärivuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt	Valvontakäynnit	10 % toimintayksiköistä	4	6	8	10	12
Ympäristöterveydenhuollon luvat ja päätökset	Käsittelyaika	keskimäärin 6 kk	9	8	7	6	5
Ympäristöterveydenhuollon ohjaus ja valvonta	Toteutetut arvioinnit	Kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmista ja niiden toteumista arvioidaan 33 %	24	27	30	33	36

Yleiset palvelutavoitteet	Mittari	Tavoite 2011	Arviointiasteikko (5 erinomainen)				
			1	2	3	4	5
Tyytyväisyys palvelualltiuteen	asiakaskyselyn tulos	vähintään 4 asteikolla 0-5	1	2	3	4	5
Tyytyväisyys yhteistyökykyyn	asiakaskyselyn tulos	vähintään 4 asteikolla 0-5	1	2	3	4	5

- 1 = heikko
2 = välttävä
3 = tyydyttävä
4 = hyvä
5 = erinomainen

16.11.2010

Valtiovarainministeriö

Viite Valtiovarainministeriön muistio 9.11.2010
Asia Aluehallintovirastojen määräraajakomenettely 2011

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston vuoden 2011 määrärahat

Taustaa

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ensimmäistä toimintavuotta on leimannut pääasiallisesti kaksi asiaa: uuden aluehallintoviraston haasteellinen synnyttäminen ja sen ohjausjärjestelmän luonti sekä samanaikainen taloudellisten resurssien alimitoitus. Vuoden 2010 taloudellisten resurssien riittämättömyys suhteessa strategisessa tulosopimuksessa asetettuihin tavoitteisiin todettiin ja kirjattiin pöytäkirjaan jo strategisen tulosopimusneuvottelun yhteydessä helmikuussa 2010. Sama asia on todettu myös ylijohtajakokouksissa vuoden 2010 aikana. Viesti toistettiin strategisten tulosopimusten välitulosalvioinnin yhteydessä syyskuussa 2010. Lisäksi aluehallintovirastojen resurssiselvitys on selkeästi osoittanut resurssivajeen kohdistuvan juuri Länsi- ja Sisä-Suomen ja Etelä-Suomen aluehallintovirastoihin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on vuoden 2010 aikana joutunut muista aluehallintovirastoista poiketen rakentamaan ja käynnistämään toimintaansa palkkaamalla myös sellaista uutta henkilöstöä, jota virastossa ei entuudestaan ole ollut. Esim. viestintäpäällikön, ylijohtajan sihteerin ja viiden valvontaeläinlääkärin virat sekä 11 ympäristölupavastuun virkaa täytettiin vasta vuoden 2010 kuluessa, pääosin kesän ja alkusyksyn aikana. Näiden virkojen osalta täysimääräinen vaikutus määrärahatarpeeseen on vasta vuonna 2011, mistä syystä tämä asia tulee ottaa huomioon Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ensi vuoden kehyksiä mitoitettaessa.

16.11.2010

Vuosi 2011

Vuoden 2011 osalta tilanne on erittäin huolestuttava. Valtiovarainministeriön ylijohtajakokouksessa 11.11.2010 esittämien vuoden 2011 aluehallintovirastojen määrärahajakoa sekä tuottavuustavoitetta koskevien lukujen vaikutukset Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimintaan ovat huomattavan suuret: palkkaleikkuri (kerroin 0,9215 eli lähes 10 % kokonaispalkkamenoista) yhdessä tuottavuusvähennyksen kanssa (perusrakennerrahan vaikutukset huomioiden) johtaa palkoissa runsaan 800 000 € vajeeseen. Lisäksi on huomioitava, että valtiovarainministeriön esityksessä on muihin menoihin budjetoitu 636.696 euroa, joka käytännössä riittää kattamaan ainoastaan Palkemaksun ja työterveyshuollon kustannukset, mutta ei muita toiminnasta aiheutuvia menoja. Valtiovarainministeriön esityksessä muihin menoihin osoitetun määrärahan osalta vajuus on noin 960.000 euroa.

Tämän kirjeen loppuun on koottu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston oma esitys vuoden 2011 määrärahaehyöksiksi sekä tarkentava erittely muut menot – kohdan sisällöstä. Aluehallintoviraston esitys perustuu erittäin tiukkaan budjetointiin, jossa lähtökohtana ovat olleet aluehallintovirastolle osoitettu htv-määrä ja siitä välittömästi aiheutuvat kustannukset. Muiden menojen osalta mitoituksessa on käytetty vuoden 2010 toteutumatietoja, jotka ovat n. 1,5 milj. euroa.

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainministeriön Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston osalta laatimassa kehusehdotuksessa on 1.787.152 euron rahoitusvajuus. Aluehallintoviraston yhden kuukauden henkilöstömenot (ilman työsuojelua) ovat n. 720.000 euroa. Jotta nyt syntyvä rahoitusvajuus voitaisiin kattaa, tarkoittaisi se koko henkilöstön lomauttamista 2½ kuukaudeksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan on aluehallintovirastojen toiminnalliset resurssit vuodelle 2011 mitoittava perustuen ensimmäisen vuoden todelliseen toteutumatasoon ja kustannusrakenteeseen sekä otettava lisäksi huomioon mahdollinen kustannusten nousu. Mikäli aluehallintoviraston resurssien mitoittamista aiotaan valtiovarainministeriön esityksen mukaisesti rajusti leikata, on tämäkin asia ilmoitettava, jotta viraston johto voi heti vuoden alusta ryhtyä asianmukaisiin toimiin säästöjen aikaansaamiseksi.

Lopuksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että jos kokonaisresurssit vuonna 2011 pienenevät valtiovarainministeriön esityksen mukaisesti, on aloitettava asianmukaisesti lomautuksia käsittelevät yt-neuvottelut.

16.11.2010

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto esittää kuitenkin, että edellä mainituilla erittäin perustelluilla syillä aluehallintoviraston rahoituskehykseen lisätään yhteensä 1.787.152 euroa.

Ylijohtaja

Jorma Pitkämäki

Johtaja

Markku Nurminen

16.11.2010

	LSSAVIn esitys	VM:n esitys (tuottavuusvähen nys huomioitu)	Erotus (=rahoitusvaja
Palkat	9.140.371	8.316.523	- 823.848
Kiinteistömenot	1.576.000	1.576.000	+ 0
Muut menot	1.600.000	636.696	- 963.304
Menot yhteensä	12.316.371	10.529.219	- 1.787.152
Tulot	1.300.000	1.300.000	+ 0
Nettomenot	11.016.371	9.229.219	- 1.787.152

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston esitys muiden menojen osalta eriteltyinä:

Aineet ja tarvikkeet	250.000
Autojen, kopiokoneiden, kalusteiden yms. vuokrat	100.000
Palke- ym. talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien maksut	400.000
Työterveyshuolto	200.000
Muut palvelujen ostot	300.000
Matka- yms. kustannukset	350.000
Muut menot yhteensä	1.600.000

ALUEHALLINTOVIRASTO: LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Vuosisuunnitelman toteutuminen vastuualueittain

30.11.2010

mom. 28.40.01	KÄYTTÖ			NETTOUTETTAVAT TULOT			NETTO - KÄYTTÖ	MÄÄRÄRAHAT	TOT %	KÄYTET - TÄVISSÄ	
	HENKIL.KULU	MUUT KULUT	YHTEENSÄ	LIIKETAL.	JULKISOIK.	MUUT					YHTEENSÄ
YHTEENSÄ	7 809 556	2 385 178	10 194 734	11 368	1 264 267	2 194	1 277 829	8 916 905	9 949 100	90 %	1 032 195
JOHTO	144 953	30 567	175 520	0	0	0	0	175 520	202 509	87 %	26 989
PERUSP., OIK.TURVA JA LUVAT	4 155 893	249 041	4 404 934	10 814	965 096	111	976 021	3 428 913	3 866 074	89 %	437 161
YMPÄRISTÖLUVAT *	1 515 009	117 265	1 632 274	81	298 798	0	298 879	1 333 395	1 460 000	91 %	126 605
PELASTUSTOIMI JA VARAUTUMINEN	335 860	28 269	364 129	0	0	0	0	364 129	405 187	90 %	41 058
HALLINTOPALVELUT	1 036 126	44 486	1 080 612	0	373	50	423	1 080 189	1 189 660	91 %	109 471
RUOTSINKIELINEN OPETUSTOIMI	620 769	31 320	652 089	0	0	0	0	652 089	727 359	90 %	75 270
MAHD. JAKAMATON **	946	1 884 230	1 885 176	473	0	2 033	2 506	1 882 670	2 098 311	90 %	215 641

* Ympäristöluvat -vastuualueen määrärahaan sisältyy 550.000 euroa momentille 409.35.01.03.0 myönnettyä määrärahaa

** Määrärahaan sisältyy 373.100 euroa momentille 4.09.28.01.10 myönnettyä määrärahaa

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I VÄSTRA OCH INRE FINLAND

Vaasan päätoimipaikka / Huvudverksamhetsställe i Vasa
Wolffintie/Wolffskavägen 35
PL / PB 200, 65101 VAASA / VASA
Puh / Tfn 020 636 1060
Faksi / Fax 06-534 2703
kirjaamo.lansi@avi.f registratur.vastra@rfv.fi
etunimi.sukunimi@avi.vi fornamn.efternamn@rfv.fi

JYVÄSKYLÄ
Ailakinkatu 17, PL/PB 41
40101 Jyväskylä

TAMPERE
Uimalankatu 1, PL/PB 272
33101 Tampere/Tammerfors